Leto VII., štev. 6 („Jutro“ XIV, št. 31 a) Ljubljana, ponedeljek 6. februarja 1933 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 9. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: pri kolodvoru št. 200.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana 4 Din, po raznašalcih dostavljana 5 Din mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knaflijeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2562).
Celje: Kocenova ul. 5. Telefon št. 190
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

SLOVENCI OB SEVERNI MEJI ZA NEDELJIVO JUGOSLAVIJO

Manifestacija Maribora za jugoslovensko narodno in državno edinstvo — Minister dr. Kramer v Ptuju in Ormožu — Obmejni Slovenci odločno obsojajo razdiralno delo punktašev

Maribor, 5. februarja.

Včeraj popoldne se je vršila tukaj okrožna konferenca JRKD za mariborsko in celjsko okrožja. Konferenca je bila odlično obiskana ter so bili zastopani vsi srezi obeh okrožij. Udeležil se je konference tudi minister g. dr. Albert Kramer, ki je s popoldanskim brzovlakom prispel iz Beograda odnosno iz Ljubljane. Na konferenci so razpravljali o vseh aktualnih vprašanjih na političnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem polju. Minister g. dr. Kramer je podal izčrpno poročilo, na kar se je razvila zanimiva debata, v kateri so zastopniki vseh srezov označili želje in potrebe prebivalstva ter so bili sprejeti važni sklepi o nadaljnjem delu za politično in gospodarsko konsolidacijo.

Zvečer je Zveza kulturnih društev priredila v dvorani kina »Apolo« zborovanje omladine, na katerem je imel minister g. dr. Kramer, ki ga je mladina sprejela v svoji sredi z največjim navdušenjem, obširno predavanje o razvoju Jugoslavije od osvobojenja l. 1918 pa do danes. Z največjo napetostjo je mladina, ki je napolnila prostrano dvorano do zadnjega kotička, sledila izvajanjem ministra g. dr. Kramerja, ki ga pozna kot enega prvih borcev za Jugoslavijo, ter ga često prekinjala z viharnimi ovacijami. V skoro dveurnem predavanju se je minister g. dr. Kramer dotaknil vseh političnih, kulturnih, gospodarskih ter socialnih vprašanj, ki so našla svoje uresničenje v lastni državi in je končal s pozivom mladini, naj čuva zvesto, kar so njeni predniki priborili v težkih borbah in s tolikimi žrtvami. Viharno pritrjevanje in navdušene ovacije, ki so sledile govornikovim besedam, so bile dokaz, da je naša mladina v svojem jedru zdrava, nacionalno zavedna in da se ne da zavajati od brezvestnih hujskačev, ki hočejo vlivati strup v mlada srca. Po zborovanju se je mladina formirala v velik sprevod ter prepevajoč narodne pesmi krenila po mariborskih ulicah in manifestirala za kralja, Jugoslavijo, narodno in državno edinstvo, obsojajoč z ogorčenimi vzkliki razdiralno početje nasprotnikov enotne Jugoslavije. Navdušeni mladini se je spontano pridružilo tudi drugo občinstvo, tako da so se razvile po mariborskih ulicah v večernih urah jugoslovenske manifestacije, kakršnih Maribor že dolgo ni videl.

Ptuj, 5. februarja.

Obširni ptujski srez je danes na dveh manifestacijskih shodih, kakršnih od prevrata sem v teh krajih še ni bilo, znova dokumentiral svojo narodno in državno zavest ter pred vso jugoslovensko, pa tudi inozemsko javnostjo, zlasti ono, ki je začela, opogumljena od domačih separatistov in razdiralcev, zopet stegovati svoje pohlepne roke po našem ozemlju, jasno in odločno izjavil, da ne bo nikdar dopustil, da bi se ta srez z ostalim ozemljem na severu naše države kdajkoli oddvojil od Jugoslavije. Današnja veličastna zbora v Ptuju in Ormožu sta tudi glasen opomin vsem domačim zaslepljevalcem, ki so morda še mislili, da je bilo navdušenje 8. novembra 1931 samo navidezno in da je treba samo ene besede bivših političnih veličin, pa jim bo vse zopet slepo pokorno. Ptuj in Ormož, ti dve središči prostranega sreza, ki sta preživeli v polpretekli dobi najljutejše boje z germanizatorji in z renegati, sta dali danes nov dokaz, da ne bosta nikdar klonili, pa najsi bi prišli še taki viharji.

Že zgodaj zjutraj so se začeli zbirati v Ptuju kmetje in obrtniki, možje in fantje iz bližnje in daljne okolice. Prihajali so z vlaki, največ pa z vozovi, a premnogi tudi po ure daleč peš. Že dolgo pred napovedano uro je bila velika dvorana Narodnega doma do zadnjega kotička polna, tako da so morali mnogi Ptujčani, ki so čakali do zadnjega, ostati kar na hodniku in na stopnišču, mnogi pa so morali oditi, ker ni bilo nikjer več prostora. Čula se je celo zahteva, naj bi se shod vršil na prostem, da bi se ga moglo udeležiti čim več ljudi, čemer pa zaradi nezanesljivega vremena ni bilo mogoče ustreči. Z jutranjim mariborskim vlakom se je pripeljal na shod tudi minister g. dr. Kramer. Na kolodvoru so ga pričakovali sreski narodni poslanec g. Lovro Petovar, člani sreskega odbora s predsednikom g. dr. Senčarjem na čelu, nadalje ptujski in številni okoliški župani ter večja množica občinstva. Ko je minister dr. Kramer malo pred 9. uro stopil v nabito polno dvorano Narodnega doma, so ga zbrani zborovalci sprejeli z viharnimi in dolgotrajnimi ovacijami.

Kmalu po 9. je predsednik sreske organizacije g. dr Senčar otvoril zborovanje, pozdravil vse navzoče, zlasti pa ministra g. dr. Kramerja in sreskega poslanca g. Lovra Petovarja ter takoj nato podal besedo ministru g. dr. Kramerju, ki so ga zborovalci z nova pozdravili z živahnim vzklikanjem in dolgotrajnim ploskanjem.

Govor ministra dr. Kramerja

Ob napeti pozornosti zborovalcev je nato govoril g. dr. Kramer poldrugo uro. Zborovalci so pazljivo sledili njegovim besedam, ga često prekinjali z odobravanjem in z ogorčenimi vzkliki obsojali početje onih, ki hočejo razkosati državo, s čemer tlačanijo našimednim neprijateljem. Z globokim poznavanjem položaja in vseh problemov je minister g. dr. Kramer orisal splošni politični položaj in gospodarske razmere ter se dotaknil tudi akcije tako zvanih punktašev in njenih škodljivih posledic, kar je izzvalo vedno nove burje protestov in ogorčenje obsodbe.

Uvodoma se je g. m. dr. Kramer spomnil dogodkov v Ptuju pred 25 leti ob priliki skupščine CMD, ko so zborovali v prav isti dvorani naši narodni prvoboritelji, pripravljajoč tla za končno narodno osvobojenje izpod tujega jarma. Takrat jih je nemčurska drhal napadla in po ulicah je tekla kri. Kdo bi si bil takrat upal le sanjati, da bomo 25 let po teh dogodkih že 14 let imeli svojo lastno, narodno državo. Kdo bi bil takrat mislil, da bodo na vse to tako kmalu pozabili celo oni, ki so sami sodelovali v tej borbi za Jugoslavijo, in žalostno je, da je na ptujske dogodke pozabila tudi večina inteligence. Na vse te dogodke so znova osvežili spomin dogodki, ki so se pred par dnevi odigrali v Gradcu. Tam so imeli nemški buršaki pogum razviti javno svoj iredentistični program, zahtevajoč nič manj in nič več, kakor da se naj »vrne« Nemcem Maribor, meja pa naj se potegne tam nekje pod Celjem. Skoro istočasno je napovedano za prihodnjo nedeljo v Budimpešti veliko zborovanje madžarskih iredentisov, ki bodo zahtevali »osvoboditev« Prekmurja izpod »jugoslovenskega jarma« ter priključitev k Madžarski pod svetoštefansko krono.

Začudeni se moramo vprašati, odkod jemljejo ti ljudje pogum in na čem so zasnovali te svoje težnje, da bi se polastili naše zemlje in spravili naš narod zopet pod svoje gospodstvo. Vzrok takega mišljenja teh ljudi, ki govore o Jugoslaviji, kakor da je v razpadu, ni samo v propagandi inozemskih redakcij in inozemskih iredentistov, temveč tudi med nami samimi, namreč v vrstah onih ljudi, ki s svojim nečuvenim postopanjem in s svojimi izjavami zbujajo vtis, da še vedno nismo rešili vprašanja zedinjenja in pripadnosti Slovencev k Jugoslaviji. Početju teh ljudi je pripisati, da misli zunanji nepoučeni svet, da niti mi sami ne verjamemo v bodočnost naše države in da nismo sposobni upravljati sami sebe, marveč smo še vedno na taki stopnji, da bi nam moral gospodariti tujec.

Glavni povod za tako mnenje inozemstva je dal nesrečni pokret naših zaslepljenih bratov, znanih pod nazivom »punktaši«, katerih program dopušča mnenje, da bi bili Slovenci pripravljeni oddvojiti se od Jugoslavije, ki nam daje edino jamstvo za naše narodno življenje, za naš nacionalni obstoj. Ne moremo si misliti, da bi se ti ljudje, ki so izdali take punktacije, zavedali dalekosežnosti teh svojih punktacij in globine nesreče, v katero nas bi hoteli vreči.

Toda ne gre za to, kaj in kako si ti ljudje to zamišljajo, glavno je, kako je te punktacije sprejel narod in kako sodijo o njih v inozemstvu. Treba je samo pogledati v avstrijske črnožolte in v fašistične liste, da postane človeku jasno, kako ogromno škodo so ti ljudje povzročili našemu ugledu, ugledu naše države in našega naroda. Le treznosti in zdravemu instinktu našega ljudstva je pripisati, da je naš narod kot en mož odklonil njihove punktacije in da je s protestom, ogorčenjem in gnusom obrnil hrbet duševnim očetom tega pokreta. Ali ni značilno, da so odklonili te punktacije celo oni, ki so še do včeraj veljali za najožje sotrudnike formulatorjev punktacij! Nastop našega ljudstva je pokazal celo nam, ki smo bili in smo poborniki jugoslovenske nacionalne misli med Slovenci, da sta jugoslovenska zavest in državljansko čustvovanje tako globoko zasidrana, kakor tega nikdar nismo niti mislili. Naš narod je odločno odklonil vsako misel, da bi bila zanj rešitev kje drugje kakor v Jugoslaviji.

Dr. Korošec se je v svojih punktacijah solidariziral tudi s programom dr. Mačka, o katerem programu ni mogoče reči drugega, kakor da ga je sestavil blazen človek. Ali si je mogoče zamisliti Slovenca, ki bi pristal na to, da bi se naša država razdelila po dr. Mačkovem receptu na dve novi skupini, od katerih bi imela ena srbsko, druga pa hrvatsko hegemonijo, v kateri bi igrali mi Slovenci, ki smo sedaj enakopraven član jugoslovenske zajednice, podrejeno vlogo napram zagrebški gospodi? Mi, ki smo l. 1918 delali za Jugoslavijo kot edino rešitev Slovencev, smo se zavedali, da je bodočnost našega naroda nerazdružljivo zvezana z usodo Jugoslavije, da je za gospodarski, kulturni in socialni razvoj našega naroda edino mogoče torišče močna in velika Jugoslavija. Takrat smo hoteli imeti Jugoslavijo veliko, močno in enotno in tako Jugoslavijo želimo tudi danes po 14 letih njega obstoja. Kdor hoče to, kar smo želeli že takrat, kar nam je postalo nepogrešljivo za napredek našega ljudstva, danes zavreči samo zaradi tega, ker so med nami ljudje, ki so postavili nekak zmešan program zato, ker niso več na vladi, ker jim po sedanjem ustroju države ni več mogoče absolutno vladati v dravski ali savski banovini, ne more biti pri zdravi pameti. Zaradi tega je povsem naravno, da so Koroščeve punktacije zbudile ogorčenje pri vseh treznih elementih našega naroda, ki se zaveda, da je treba obsoditi to tem bolj, ker so časi, v katerih živimo, tako kritični, da je treba vsako izjavo dobro premisliti, ker živano v času, ko vlada v vsej Evropi neko vrenje, ko se pojavljajo na vseh naših mejah pokreti, ki zahtevajo, naj se to, kar je bilo s tolikimi žrtvami, s tolikimi borbami pribojevano, poruši in posamezni deli našega naroda, ki se je z največjimi žrtvami osvobodil, vrnejo nazaj v suženjstvo. V času, ko razvija Hitler svoj pangermanski revizionistični program, ko se mrzlično oborožujejo vsi naši sosedi, ko na zapadu naše države ne skrivajo svojih imperialističnih teženj, se mora reči, da so naši punktaši in njihovi poborniki postali glavni dobavitelji za propagandne orožarne teh naših inozemskih neprijateljev, ki slikajo te njihove punktacije ter nore in zločinske pokrete kot sigurno znamenje skorajšnje propasti Jugoslavije in kot dokaz, kako poceni bi bila zmaga in s kako malenkostnimi žrtvami bi bilo mogoče izvesti njihove iredentistične in imperialistične podvige.

Ne pozabimo, da je danes, ko so težki časi, za Jugoslavijo še vedno možen najlepši razvoj. Mi Slovenci imamo posebno konfiguracijo v državi in to zlasti v gospodarskem smislu. Če je kdo navezan na Jugoslavijo, potem je to v prvi vrsti slovenski del našega jugoslovenskega naroda. Prav zaradi tega, ker se te nepobitne resnice zavedajo tudi široki sloji našega ljudstva, je nastal tako vsesplošen odpor proti dr. Koroščevim punktacijam, ki hočejo znova načeti vprašanja, ki jih je narod sam rešil že l. 1918. Jugoslavijo je treba konsolidirati in zato so oni, ki postavljajo znova vprašanje njene notranje ureditve po vsem tem, kar smo do 6. januarja 1929 že doživeli, pravi zločinci nad narodom in državo. Kdor ovira konsolidacijo države, pomaga onim, ki pošiljajo v našo državo bombe, peklenske stroje in komite. Za Slovence pomenijo punktacije naravnost samomor, kajti če bi se izvedli razni separatistični načrti, bi bili Slovenci prvi prizadeti in preko naših trupel bi vkorakal sovražnik na naše ozemlje.

Minister g. dr. Kramer je v svojih nadaljnjih izvajanjih obširno razpravljal o gospodarskih in socialnih problemih, podčrtal važnost zakonov, ki so pred Narodno skupščino in senatom, ter je zaključil svoj govor s pozivom, naj se vsi, ki pametno in trezno mislijo, še tesneje oklenejo jugoslovenske zastave ter privedejo v svoje vrste tudi vse one omahljivce, ki še danes stoje ob strani, da bo zmaga jugoslovenske misli popolna.

Z viharnim odobravanjem in pritrjevanjem so zborovalci sprejeli ta poziv g. ministra.

Nato je podal daljše poročilo o delu Narodne skupščine in o zadevah ptujskega sreza sreski

poslanec Lovro Petovar

ki so ga zborovalci sprejeli prav tako s toplim aplavzom. Očrtal je važnost novega volilnega in občinskega zakona, pojasnil vprašanje zaščite kmetov, obrazložil ukrepe vlade za pomoč kmečkemu prebivalstvu in končal svoj govor z zagotovilom, da bo tudi v bodoče zastavil vse svoje moči v korist svojih volilcev.

V daljši debati, v kateri so se oglasili zastopniki raznih delov ptujskega sreza, so govorniki očrtali posebne želje in zahteve ptujskega sreza, nakar je bila sprejeta obširna

resolucija,

ki v uvodu najodločnejše obsoja punktacije dr. Korošca in vse ostale separatistične akcije ter poziva vlado, naj z energičnimi ukrepi zatre tako zločinsko in veleizdajalsko početje. Resolucija izraža popolno zaupanje vladi, zlasti pa ministroma dr. Kramerju in Puclju ter sreskemu poslancu g. Petovarju. V drugem delu našteva resolucija nekatere glavne želje in potrebe ptujskega sreza.

Z zahvalo za številno udeležbo je predsednik zbora dr. Senčar ob 12.45 zaključil krasno manifestacijsko zborovanje, ki bo še bolj ojačilo jugoslovensko narodno in državno zavest med zavednimi volilci ptujskega sreza.

Takoj po shodu se je minister g. dr. Kramer v spremstvu pred. sr. organiz. dr. Senčarja skupno s poslancem Petovarjem odpeljal v Ormož, kjer se je popoldne ob 14. vršil v telovadnici tamošnjega Sokola drugi manifestacijski zbor JRKD.

Lep shod v Ormožu

Ormož, 5. februarja. V telovadnici meščanske šole se je zbralo popoldne nad 300 pristašev JRKD. Minister g. dr. Kramer in narodni poslanec g. Petovar sta na shodu govorila v istem smislu kakor dopoldne v Ptuju, dočim je senator g. dr. Ploj poudarjal pomembnost izvajanj ministra dr. Kramerja ter pozval zbrane zborovalce k složnemu delu v korist skupne jugoslovenske domovine. V svojih izvajanjih je zagotavljal, da stori vlada vse za ublažitev gospodarske krize, kar je v njenih močeh, ter je pozval slovensko ljudstvo, ki je zlasti v ormoškem okraju znano kot zelo nacionalno, naj posveti vse svoje sile za skupno delo v korist in blagor naše skupne države. Narodni poslanec dr. Ljudevit Pivko je v svojih izvajanjih obrazložil punktacije dr. Korošca ter je posebno naglašal dejstvo, da bi Slovenci v primeru, ako bi se res osnovala samostojna Slovenija, ne našli več v toliki meri kruha in zaslužka v ostalih delih Jugoslavije, kakor so ga našli sedaj. Govoril je tudi o zapletljajih, do katerih bi lahko prišlo, če bi se izvedle zahteve, ki jih postavlja dr. Korošec v svojih punktacijah. Zatem se je razvila daljša razprava o raznih perečih vprašanjih ormoškega okraja. Sprejeta resolucija odločno obsoja punktacije dr. Korošca ter zavrača izmišljene očitke proti Sokolu kraljevine Jugoslavije, ki so bili navedeni v pastirskem listu jugoslovenskih katoliških škofov, pri čemer poudarja, da je SKJ eminentno narodna in državna organizacija, ki dela v splošno korist vsega jugoslovenskega naroda in države. Resolucije naštevajo tudi razne želje prebivalstva iz ormoškega okraja v gospodarskem in socialnem pogledu.

Tudi to zborovanje v Ormožu je pokazalo, da je naše slovensko ljudstvo v obmejnih krajih odločno jugoslovenskega mišljenja in da splošno obsoja vsako razdiralno delo, ki stremi po razbitju sedanje enotne jugoslovenske države.

Hitlerjevo čiščenje

Razpust občinskih svetov v Prusiji — Nadaljevanje protikomunistične akcije — Obsežne izpremembe v upravi

Berlin, 5. februarja. d. Pruska komisarska vlada je razpustila s posebno odredbo vse občinske uprave. Nove občinske volitve se bodo vršile 12. marca.

Kakor poroča »Deutsche Allgemeine Zeitung«, je predsednik pruskega deželnega zbora narodni socialist Kerrl iznova sklical za jutri sestanek »Kolegija treh«, v katerem bo namestu Brauna podkancelar Papen. Tako bo »kolegij treh« s Kerrlovim in Papenovim glasom lahko sklenil razpust pruskega deželnega zbora.

Hitlerjeva vlada nadaljuje z odstavljanjem visokih uradnikov, ki jih nadomešča z uradniki narodno-socialističnega prepričanja.

Komunistično glasilo »Rote Fahne« je prepovedano do 7. februarja. V Düsseldorfu so v neki tajni komunistični tiskovni založbi zaplenili približno 100.000 brošur. V Eigersburgu na Turinškem so v nekem dečjem domu, v katerem so se vršili protizakoniti tečaji za komunistične funkcionarje, zaplenili mnogo obtežilnega gradiva. V Stettinu so našli pri vodilnih funkcionarjih komunistične stranke mnogo dokazov za početek nelegalnega dela. V Kielu so aretirali bivšega komunističnega državnozborskega poslanca in tajnika komunistične stranke Kristijana Heucka. V Kölnu so aretirali 15 moških in žensko, ki so se udeleževali tečaja za vzgojo komunističnih voditeljev. Turinška vlada je proglasila kot nedopustno, da bi bili komunistični zastopniki člani občinskih upravnih odborov. V Neukölnu, delavskem predmestju Berlina, je prišlo do spopadov med komunisti in narodnimi socialisti. Trije komunisti so bili aretirani. Podoben incident se je pripetil v Wiesbadnu, kjer sta bila dva komunista hudo ranjena.

Kakor znano, so v ponedeljek pri manifestacijah Hindenburgu in Hitlerju ubili nekega narodnega socialista in nekega stražnika. Danes se je vršil svečan pogreb obeh žrtev. Krsti sta bili izpostavljeni eno uro v berlinski katedrali. Pogreba se bo udeležilo tudi 4000 članov »Stahlhelma« in člani reakcijonarnega društva bivših bojevnikov v uniformi.

Kakor poroča »Der Angriff«, bo proglas državne vlade nemškemu prebivalstvu, ki ga je državni kancelar Hitler prečital pred dnevi po radiju, plakatiran prihodnje dni po vsej Nemčiji. List napoveduje tudi nov govor Hitlerja po radiju in sicer za petek, ko bo v berlinski Sportni palači govoril svojim pristašem.

V političnih krogih mnogo razpravljajo, kakšen bo novi državni zbor po volitvah 5 marca. Prorokujejo, da bodo narodni socialisti pri novih volitvah dosegli približno isto moč, kakor so jo dobili pri julijskih volitvah, mislijo pa, da bodo dobili kakih 230 mandatov samo na ta način, ako bodo kakor v Lippeju odvzeli nemškim nacionalcem gotovo število mandatov. V tem primeru pa bi nemški nacionalci in narodni socialisti skupaj še ne dobili večine, čeprav bi bilo treba prišteti k njim še nekatere manjše desničarske skupine. Ker se pričakuje velika volilna udeležba, bo novi državni zbor štel bržkone 600 ali pa še več poslancev.

General Litzmann, starostni predsednik razpuščenega državnega zbora, bo kandidiral pri parlamentarnih volitvah v Frankfurtu na Odri. Narodni socialisti so sklenili postaviti ga na čelo svoje liste, da onemogočijo komunistki Klari Zetkin starostno predsedništvo v novem državnem zboru.

Japonska ne odneha

Poostreno nasprotstvo med Društvom narodov in Japonsko — Zanimiva izjava japonskega delegata v Ženevi

Ženeva, 5. febr. AA. Odbor devetnajstorice je sklenil zahtevati od Japonske, naj izbira med sprejetjem resolucije skupščine o nepriznanju Mandžurije in določili čl. 15. Japonska delegacija je že proučila načrt predloga odbora devetnajstorice.

Japonski delegat v Ženevi Macuoka je posebnemu dopisniku lista »Sunday Times« med drugim izjavil:

Odbor devetnajstorice namiguje na sankcije v čl. 16. pakta. Posledice takega početja bi bila druga svetovna vojna!

V razgovoru z Drummondom sem naglasil, da si Japonska želi sprave in da bi predložila nove predloge, preden odpošlje odbor svoja priporočila skupščini Društva narodov, toda naše zadržanje glede Mandžurije se ne more izpremeniti. Sprava je odvisna od dobre volje. A kako pa naj se sporazumemo, če odbor devetnajstorice zastopa načelo, da Mandžurija ni država, dočim jo je moja vlada priznala kot neodvisno državo.

Japonska na noben način ni militaristična, je nadaljeval Macuoka, in nima želje zapustiti Društva narodov. Če bi jo pa dogodki k temu prisilili, bi bila temu vzrok ignoranca zapadnih velesil, ki ničesar ne vedo o Daljnem vzhodu. Hočemo miru, toda nepopustljivost nekaterih članov DN ne more služiti delu vzajemnega mednarodnega sporazuma.

Nato je Macuoka ponovil japonsko tezo o Mandžuriji. Člani Lyttonove komisije, je dejal, niso imeli časa, da bi si napravili točno sliko položaja na Daljnem vzhodu, in tudi niso utegnili proučiti problema sovjetske infiltracije Kitajske. Mi nočemo, da bi se boljševiški elementi razmahnili na Kitajskem. Naša želja je končati vojno, toda prav dobro vemo, da bo v trenutku, ko naše čete zapuste kontinent, zopet prišlo do kaosa. Zahtevajte od Zedinjenih držav, naj se odrečejo kontroli nad Panamskim kanalom, ali od Velike Britanije, naj opusti kontrolo nad Suezom, pa boste dobili skoraj enako sliko, kakršen je naš položaj v Mandžuriji.

Povratek bolgarskih emigrantov v domovino

Včeraj se je vrnilo v Sofijo 46 zemljedelskih emigrantov, ki jim je prebivalstvo priredilo navdušene ovacije

Beograd, 5. februarja. p. Iz Carigrada poročajo, da so davi dospeli tjakaj bolgarski emigranti na povratku v domovino. Vseh skupaj je bilo 46 z bivšima bolgarskima ministroma Atanasovom in Stojanovom na čelu. Še na našem ozemlju sta Atanasov in Stojanov smatrala za svojo dolžnost, da sta izrazila novinarjem zahvalo Jugoslaviji in jugoslovenskim prijateljem za prisrčno gostoljubnost, ki so jo bolgarski emigranti uživali več let v naši državi, odkoder odnašajo v domovino, kakor sta izjavila, najlepše spomine. Ko so bile izvršene vse formalnosti za prestop meje, je vlak z emigranti krenil na bolgarsko ozemlje. V Dragomanu, v bolgarskem obmejnem kraju, je pričakovala emigrante ogromna množica bolgarskih zemljedelcev, ki so prihiteli, da pozdravijo svoje voditelje. K pozdravu je došlo tudi večje število zemljedelskih poslancev iz Sofije, kakor tudi nad sto novinarjev. Zbranim zemljedelcem sta bivša bolgarska ministra Atanasov in Stojanov izjavila, da se vračajo emigranti z mirno vestjo v Bolgarijo in nikakor ne z željo, da bi povzročili nemir in razkol. Nasprotno žele zediniti razcepljene vrste zemljedelske stranke. Ničesar nas ne more ovirati, sta izjavila med drugim, da ne bi zavzeli svoja mesta, na katera spadamo v vrstah svojih tovarišev, ter ostali zvesti do konca življenja svojim idealom. Vlak z emigranti je prispel v Sofijo ob 9. dopoldne ter jim je bil na železniški postaji prirejen naravnost triumfalen sprejem. Tudi na vseh postajah med potjo so pozdravljale vračajoče emigrante ogromne množice prebivalstva. V Sofiji je ves veliki trg pred postajo napolnila ogromna množica, ki jih je živahno pozdravljala. Ko so emigranti izstopili iz vagonov, jih je množica dvignila na ramena, ter jim priredila burne ovacije. K pozdravu je prišel tudi predsednik Sobranja Zaharijev. Ves čas potovanja emigrantov v Sofijo se med potjo ni pripetil noben incident.

Iz prometne službe

Beograd, 5. febr. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so postavljeni: za šefa personalnega odseka splošnega oddelka direkcije državnih železnic v Zagrebu Milivoj Prica, za poverjenika splošnega oddelka zagrebške direkcije je Franjo Stamberger, vršilec dolžnosti personalnega oddelka na isti direkciji.

Smučarske tekme kranjske sokolske župe

Kljub neugodnim snežnim razmeram lepa udeležba — Zmagali so Sokoli iz Mojstrane

Mojstrana, 5. februarja.

Sokolske smuške tekme, ki jih je danes priredila sokolska župa Kranj, so bile lepo uspela revija sokolskega smučarstva in so pokazale, da je pognal ta plemeniti in privlačni sport v Sokolstvu močne korenine. Vsi, ki so se tekmovanj udeležili in jim prisostvovali, so se lahko uverili, da je Sokolstvo največji pobornik smučarstva, ki je dosegel v tem pravcu že prav lepe uspehe.

Udeležba pri teh tekmah žal ni bila taka, kakor jo je sokolstvo pričakovalo. V začetku tedna se je prijavilo točno 200 tekmovalcev, ki naj bi tekmovali vkupno v 280 disciplinah, a je zadnje dni južno vreme močno vplivalo na trenažo v spodnjih društvih in se je bilo bati, da se radi zelo neugodnih snežnih razmer tekme sploh ne bodo vršile. Tekmo v smuku je moralo župno tehnično vodstvo sploh odpovedati, a tudi za tekmo v skokih se do zadnjega ni vedelo, če se bo mogla izvesti.

Tekem se je udeležilo 162 tekmovalcev in tekmovalk iz naslednjih društev: Bled, Boh. Bistrica, Blejska Dobrava, Gorje, Gorenja vas, Jesenice, Koroška Bela - Javornik, Kranjska gora, Kranj, Stražišče, Škofja Loka, Sovodnje, Radovljica, Tržič in Dovje-Mojstrana.

Žrebanje številk se je vršilo ob 7. zjutraj v hotelu Triglavu, nastopni čas je bil za člane ob 8., a za vse druge oddelke pol ure kasneje.

Tekme so se vršile pod vodstvom župnega načelnika brata Vinka Beznika iz Radovljice in načelnice sestre Nade Šega z Jesenic. Tehnični vodja tekem je bil brat Avgust Ravhekar. Za ženske oddelke pa brat Tone Buh, oba z Jesenic. Tehnični odbor saveza SKJ sta zastopala brata Dušan Podgornik in Oton Zupan iz Ljubljane. Proga za člane je vodila ob desni strani potoka Bistrice čez Preckinov rovt ter je vodila naprej ob podnožju Repikovca, kjer je dosegla višino 815 m, na kar se je okrenila nazaj čez Tudo mimo Mlačic navzdol po polju in travnikih ob podnožju Možaklje proti Krušici in od tu nazaj ob Savi na cilj.

Članov je nastopilo v smuškem teku na 17 km 69. Na cilj jih je dospelo 63, eden se je med potjo precej poškodoval. Prvi je dospel na cilj brat Klančnik Alojzij (Mojstrana) v času 1:03:29, II. Žemva Lovro (Gorje) 1.04.18. III. Zore Zdravko (Kranjska gora) 1:08:14. IV. Klančnik Gregor (Mojstrana) 1.09.52, 5. Tarman Andrej (Kranjska gora) 1.10.34, 6. Lokota Ciril (Mojstrana) 1.12.43, 7. Dovžan Franc, (Mojstrana) 1.13.40, 8. Oman Slavko (Koroška Bela) 1.14.47, 9. Novšak Albin (Boh. Bistrica) 1.14.50, 10. Jazbec Slavko (Škofja Loka) 1.16.11.

Moškega naraščaja se je na nastopnem mestu prijavilo 17 štafet v trojicah, ki so vse prispele na cilj. I. mesto si je priborila štafeta iz Mojstrane v času 1.13.24. II. mesto Jesenice 1.22.17. III. Gorje 1.23.56, 4. mesto Bohinjska Bistrica 1.24.40, V. mesto Jesenice II 1.25.07. Proga je bila dolga 15 km.

Članic je tekmovalo 8 na progi, dolgi 6 km. I. mesto je dosegla sestra Ažman Zdenka (Kranj) v času 31.20. II. mesto s. Ravnik Ivanka (Jesenice) 31.42, III. mesto s. Lebar Mara (Bled) 33.13.

Ženski naraščaj, udeležba 9, je tekmoval na progi, dolgi 4 km. I. mesto je dosegla Družnik Mara (Gorje) v času 28.15, II. Črnologar Marica (Jesenice) 31.50, III. Krničar Ivanka (Gorje) 31.51

Popoldne ob 3. so se pričele na skakalnici v Mojstrani tekme v smuških skokih članov in moškega naraščaja, katerim je prisostvovalo precej gledalcev. Skakalnica je bila v slabem stanju, sneg. kar ga je bilo, je bil zelo moker, tako da so jemali tekmovalci le polovični zalet. Nastopilo je 28 članov in 18 naraščajnikov. Rezultati so bili precej slabi. Najboljši in najtepši skok dneva je izvedel brat Zupan Ivan (Sokol Jesenice), ki je skočil 32 m.

V splošnem so se tekme končale natančno po sporedu in so bile dobro organizirane. Po tekmah se je vršil v »Triglavu« prijateljski sestanek vseh pripadnikov in prijateljev belega sporta, kjer so so razglasili tekmovalni rezultati v sestavljeni tekmi in skokih

V sestavljenih tekmah so bili doseženi naslednji rezultati:

1 Žemva Lovro (Gorje) 417 točk, 2. Zorc Zdravko (Kranjska gora) 385 točk, 3. Lakota Ciril (Mojstrana) 351 točk.

Zveza kulturnih društev je otvorila socialnogospodarski tečaj

Ljubljana, 5. februarja.

Naša najmočnejša kulturna organizacija ZKD si je zadala novo nalogo. Davi ob 10. je otvorila socialno-gospodarski tečaj, ki bo obiskovalcem nudil brezplačno izobrazbo v najnovejših socialnih, gospodarskih in političnih vprašanjih. Na sporedu bo ciklus predavanj, ki jih bodo imeli naši najodličnejši javni delavci.

Kako posrečena je ta misel, je pokazala že sama otvoritev tečaja .Ob 10., ko je bil najavljen začetek, je bila dvorana ZKD v Kazini nabita do zadnjega kotička, a so še potem prihajali novi poslušalci. Med njimi so bili zastopani vsi sloji, zlasti pa trgovski nameščenci, dijaki in tudi delavci.

Vse navzočne je toplo pozdravil predsednik ZKD direktor g. Jug in nato v uvodu oprostil zadržanega bivšega ministra n. r. g. Mohoriča, ki je hotel s svojo osebno navzočnostjo dati tečaju posebno obeležje. Poudarjal je, da ima ta socialno-gospodarski tečaj velik pomen. Zveza kulturnih društev je naša najjača organizacija za širjenje ljudske prosvete. Da koraka z duhom časa, je pokazala otvoritev socialno-gospodarskega tečaja. Namen teh tečajev je izobraziti javnost, predvsem pa mladino. Govornik se je nato zahvalil vsem predavateljem, ki so se stavili organizaciji na razpolago, ter zaključil nagovor z željo in prošnjo, da bi vsi vestno in točno sledili tečaju in predavanjem.

Nato je obširno in zanimivo predaval profesor dr. Josip Mihelak o sodobni gospodarski krizi s posebnim ozirom na vojne dolgove, kredit, stroj in kapital. Poslušalci so g. predavatelju pazno sledili ter ga ob zaključku nagradili z velikim odobravanjem.

Danes ob 4. popoldne

(večerne predstave odpadejo vsled koncerta)

PAUL ABRAHAMOVA

opereta nežnih ljubavnih čustev, romantike, sladkih arij, divnega petja:

„HALO BABY“

Martha Eggerth, Hermann Thimig, Ernst Verebes, Jakob Tiedtke

Kot dopolnilo najnovejši FOXOV ZVOČNI TEDNIK. — Med drugim slovo Liliane Harwey na berlinskem kolodvoru pred odhodom v Hollywood

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Ustanovitev društva »Šola in dom« v Novem mestu

Novo mesto, 5. februarja.

Danes ob 15. se je vršil v prostrani dvorani nove ljudske šole velik roditeljski sestanek gledo ustanovitve društva »Šola in dom«, ki ga je otvoril s pozdravnim nagovorom ravnatelj meščanske šole g. Anton Mervič. Nato je predlagal za predsednika odvetnika g. Ivana Vašiča, ta pa je podal besedo glavnemu referentu, bivšemu prosvetnemu šefu in predsedniku ljubljanskega društva »Šola in dom« g. dr. Lončarju. Govornik je pozdravil zbrane starše v imenu ljubljanskega društva, se dotaknil upravnih vprašanj šole in pojasnil, zakaj se je društvo ustanovilo. Glavni namen društva pa je gojiti čim tesnejše zveze med starši, učitelji in mladino.

Nato je govoril g. profesor Copič, ki je obravnaval velik pomen društva, prečital društvena pravila in se bavil s šolskim proračunom. Ugotovil je, da kaže narod kljub hudi gospodarski krizi veliko uvidevnost za šolo, in je podčrtal neposredne velike koristi, ki jih bodo imeli starši od te organizacije. Poročal je še o raznih drugih aktualnih zadevah. Za tem je bil pa na predlog učitelja meščanske šole gosp. Karla Šterbenka izvoljen pripravljalni odbor, ki mu načeluje g. dr. Vašič. V odboru pa so notar g. France Mastnak, pisarniški ravnatelj g. Josip Soban in jetniški paznik g. France Tešar. Zborovanja se je udeležilo okrog 200 roditeljev.

Specijaliteta vina, to metliška je črnina, ki jo Slamič toči! Pridi in naroči!

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 6. febr.: »Dopust na Francoskem. Red D.

Torek, 7. febr.: Zaprto.

Sreda, 8. febr.: »Zadoščenje, ga. Cathleena. Red C.

Četrtek, 9. febr.: »Slava in njeni mešetarji«. Premijera. Izven.

Petek, 10. febr.: Ob 15. uri: »Carjevič Aleksej«. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izven.

Opera

Začetek, ob 20. uri

Ponedeljek, 6. febr.: Zaprto.

Torek, 7. febr.: »Nižava«. Red B.

Sreda, 8. febr.: »Pri belem konjičku«. Sreda.

Četrtek, 9. febr.: »Morana«. Red D.

Petek, 10. febr.: Zaprto.

Danes velesenzacija ob 4., 7. in 9. zvečer

TOM MIX govori!

Velenapeto! — Prvi govoreči film najdrznejšega junaka prerije in divjega Zapada

Tom se maščuje

Kot dopolnilo najnovejši UFA zvočni tednik in šaloigra »VESTNI NOSAČ« s

HANSOM MOSERJEM

ZVOČNI KINO IDEAL

Uspel zbor mariborske Narodne strokovne zveze

Maribor, 5. februarja.

Danes dopoldne je bil v veliki dvorani Delavske zbornice, ki je bila napolnjena do zadnjega kotička, letošnji redni občni zbor tukajšnje podružnice Narodne strokovne zveze. Prvi podpredsednik Ivan Silič je ob otvoritvi pozdravil vse navzoče, posebno še predsednika ljubljanske centrale g. Juvana, narodnega poslanca g. Spindlerja in zastopnika političnih oblastev g. Bremca. O delu in razvoju organizacije v preteklem letu je poročal predsednik g. Bajt, ki je ugotovil, da sta žilavna delavnost organizacije in zvesto sodelovanje članstva nacionalni in socialni položaj jugoslovenskega delavstva v Mariboru v preteklem letu močno izboljšala. Podrobno je nadalje razpravljal o novem obrtnem zakonu in o njegovem vplivu na položaj našega delavstva. Z veseljem je ugotovil, da se je število članstva v zadnjih desetih mesecih dvignilo za več stotin.

Po tajniškem poročilu g. Nabrgoja in blagajniškem poročilu g. Ergaverja je bil odboru izrečen absolutorij. Podpredsedniku centrale in ravnatelju OUZD g. dr. Bohinjcu, ki se že dalje časa zdravi na Golniku, je bila odposlana pozdravna brzojavka z željo, da bi skoro okreval in čimprej zopet pričel sodelovati v narodno-delavskem strokovnem pokretu.

Pri volitvah je bil za predsednika zopet izvoljen g. Bajt, za prvega podpredsednika g. Silič, za drugega podpredsednika g. Stibil, za odbornike gg. Nabrgoj, Hrast, Mastnak, Ergaver, Petek, Dominko, Saje, Morel, Orač, Bajc, Jeza in Mahne, za preglednika računov pa gg. Polanjšek in Budihna.

Po končanih volitvah je pozdravil zborovalce v imenu centrale g. Rudolf Juvan, ki je v daljšem govoru razložil vsa važna sodobna delavska vprašanja in opisal tudi možnost njihove rešitve. Povabil je vse navzočne k sodelovanju pri proslavi 25 letnice obstoja Narodne strokovne zveze v Ljubljani, ki bo 13. in 14. maja, ob kateri priliki bo razvit tudi prapor te naše narodne delavske organizacije.

Za njim je govoril narodni poslanec g. Vekoslav Spindler, ki je opisal narodnostne razmere v bivšem in sedanjem Mariboru ter poudarjal velik napredek mesta, kar ni nemala zasluga našega narodnega delavstva. Poljubno je obrazložil tudi vzroke sedanje krize kmetijstva in delavstva, ki sta pač v veliki meri odvisna drug od drugega. Posebno poglavje je posvetil brezposelnosti in očrtal delavske razmere v ostalih pokrajinah države. Navzočnim je podal več nasvetov za njihovo bodoče delo in borbe ter naglašal, da so uspehi mogoči le v enotni fronti jugoslovenskega narodnega delavstva.

Zbor mariborskih narodnih železničarjev

Maribor, 5. februarja.

V veliki dvorani Narodnega doma je imela občni zbor mariborska podružnica Združenja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev pod predsedstvom gosp. Rudolfa Tumpeja. Navzočni so bili tudi zastopnik centralnega odbora g. Deržič, predsednik oblastnega odbora g. Roter iz Ljubljane in zastopnik delavskega odseka gosp. Jenko.

Iz predsednikovega poročila je razvidno, da je moral lani odbor večkrat posredovati, da je preprečil mnogoštevilne redukcije, ki so pretile železničarskim delavcem. Uspešno je tudi posredoval pri nastavitvah in napredovanjih ter so se popravile mnoge krivice, ki so zadele uradništvo in delavce. Odbor je pokrenil posebno podporno akcijo za najbednejše železničarje, predvsem delavce, ter jim priredil lani lepo božičnico. Lep uspeh je združenje zabeležilo s tem, da so se pričele izplačevati delavske razlike, čeprav za sedaj le še v izmeri 10 odstotkov. Združenje pa je dobilo zagotovilo, da bo ostanek izplačan še v teku letošnjega leta. Energična borba se vodi za izpremembo delavskega pravilnika in prometnega zakona ter pravilnika o službeni obleki in postranskih pripadnostih. Ob zaključku poročila je predsednik ugotovil, da so bili vsi odseki podružnice zelo agilni, kar se more reči tudi o oblastnem odboru.

Sledilo je izčrpno tajniško poročilo gosp. Keslerja, ki izkazuje ob zaključku poslovnega leta 1507 članov. Ustanovljen je bil pri podružnici poseben odbor delavskih in kurilniških poslovodij, ki že živahno deluje. Podružnica je spravila mnogo narodno-zavednih ljudi do kruha, mnogim pa je preskrbela tudi natural stanovanja. — Blagajniško poročilo je podal g. Stanovnik. V glavnih potezah je orisal delo oblastnega odbora njegov predsednik g. Roter, ki je zagotovil zborovalcem, da se bo z enako vnemo to delo nadaljevalo tudi v bodoče. V imenu odseka premikačev in kretnikov je govoril g. Krvin. Posebno je navdušil zborovalce vehementen govor zastopnika centralnega odbora g. Deržiča, ki je v zanimivih izvajanjih podal razne odlomke iz delovanja centralnega odbora v preteklem letu.

Pri volitvah novega upravnega odbora je bil za predsednika ponovno izvoljen gosp. Tumpej, za prvega podpredsednika g. Ogrizek, za drugega podpredsednika pa g. Herščak. Po razpravi o slučajnostih je bila sprejeta 21 točk obsegajoča resolucija. V njej zahtevajo narodni železničarji predvsem, naj se priznajo upokojencem vse vozne ugodnosti kakor aktivnemu osebju. Upokojencem naj se tudi redno izplačujejo pokojnine. Izplača naj se nadalje ostanek dolžnih delavskih razlik, in sicer čimprej, ker je potreba velika. Resolucija nadalje zahteva izpremembo zakona o državnem prometnem osebju, delavskega pravilnika in pravilnika o službeni obleki in pa preskrbo zadostnih kreditov za sezonske delavce. V kurilnicah naj se uvede zopet akordno delo, ukineta naj pa se kuluk in kolkovanje prošenj za redni letni dopust. Urede naj se naposled dajatve v bolniški fond. Zakon o praznikih naj se izpremeni v toliko, da se bodo verski prazniki praznovali pri vseh edinicah. Delavcem naj se pri praznovanju narodnih praznikov priznajo njihove mezde.

Kolektivna pogodba državnih rudnikov z rudarji

Beograd, 5. febr. p. Z odlokom ministra za šume in rude je odobrena kolektivna pogodba, sklenjena med zastopniki državnih rudarskih podjetij in med rudarji. Pogodba je stopila v veljavo 1. febr. S to pogodbo preneha brezpogodbeno stanje v državnih rudnikih, ki je trajalo že od 1. aprila 1932. Pogodba predvideva 2- do 4-odstotno povišanje mezd po kategorijah in omogoča ustanovitev nabavljalnih zadrug namesto dosedanjih rudarskih konzumov.

Mariborski nedeljski dogodki

Maribor, 5. februarja.

Mariborska Zveza kulturnih društev je sklenila prirediti daljši idejni

tečaj, namenjen mariborski srednješolski mladini.

Tečaj obstoji iz 22 predavanj in se je pričel snoči, ko je imel prvo predavanje minister g. dr. Albert Kramer, ki je prispel včeraj popoldne v Maribor.

Današnja nedelja je dopoldne potekla

v znamenju neštevilnih društvenih občnih zborov,

med katerimi so bili najvažnejši občni zbori Sokola matice, mariborske podružnice Narodne strokovne zveze, mariborskega pododbora Združenja rezervnih oficirjev in bojevnikov, mariborske podružnice Združenja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev in tukajšnjega kolesarskega in motociklističnega društva »Peruna«.

Gojenci in gojenke tukajšnjega državnega učiteljišča so proslavili danes popoldne

spomin velikega jugoslovenskega vladike Strossmayerja

in priredili v veliki dvorani Narodnega doma ob lepi udeležbi mladine in drugega občinstva Strossmayerjevo akademijo z izredno obilnim sporedom, ki je bil od začetka do konca res odličen. V uvodu je bilo slavnostno predavanje o velikem vladiki, nato je pa sledil glasbeni spored.

Na dvorišču trgovca z železnino Korajžije na Aleksandrovi cesti se je zgodila snoči

smrtna nesreča.

Na dvorišču zaposleni 32letni delavec Josip Kavran iz Jezdarske ulice se je v temi dotaknil pretrgane električne žice, po kateri je tekel tok 220 voltov, in je obležal na mestu mrtev. Na pomoč so bili pozvani reševalci, ki so ga poizkušali obuditi v življenje, toda njihov trud je bil zaman. Policijski zdravnik g. dr. Zorjan je samo lahko ugotovil smrt. Truplo so prepeljali v mrtvašnico na Pobrežje.

Uradnica Helena Šegulova iz Tomšičevega drevoreda je včeraj popoldne padla tako nesrečno, da si je

zlomila levo nogo

v gležnju. Pred nekaj dnevi smo poročali, da je odšla iz svojega stanovanja na Vodnikovem trgu kuharica Marija Viherjeva. Policija in orožniki so uvedli obširna poizvedovanja, ki so pa ostala brezuspešna. Včeraj pa je prejela mariborska policija obvestilo, da je

Drava naplavila pri Zgornjem Duplеku žensko truplo,

v katerem so spoznali pogrešano Marijo Viherjevo. Utopljenko so prepeljali v Maribor na mestno pokopališče. Za enkrat še ni ugotovljeno, ali gre za nesrečo ali za samomor.

Predavanje o Karolini Svetli

Splošno žensko društvo v Ljubljani nadaljuje ciklus predavanj o slovanski ženi. Tako nas je seznanila v ponedeljek zvečer v beli dvorani Uniona ga. Karla Rogljeva z eno največjih in najpomembnejših čeških žena, s Karolino Svetlo. Gospa predavateljica, po rodu Čehinja, je podajala v slovenskem jeziku sliko te odlične češke žene; kar nič se ji ni poznalo, da ni Slovenka.

Karolina Svetla, pravo dekliško ime Johana Rottova, poročena Mužakova, je izreden pojav prejšnjega stoletja. Rodila se je 24. februarja l. 1830., umrla pa je 7. septembra l. 1899. Živela je torej v času, ko je bilo skrajno nedostojno govoriti češki v boljši družbi. Prago, njeno rojstno mesto, ji je zgodaj razširilo obzorje vsestranske izobrazbe. Karolino Svetlo, ki je bila med prvimi boriteljicami za ženske pravice, prištevamo med najplodovitejše češke pisateljice. Niti 30 let ni pisala svojih del, ki jih je preko 100. V slovenščino so prevedena le tri dela, in sicer »Kantorčica«, »Poljub« in »Svoji k svojim«.

Pomen Karoline Svetle je velik. Naravnost ognjevito in strastno je širila napredek ter propagirala boljšo vzgojo in višjo izobrazbo žena. Ustanovila je več ženskih društev, ki jih je tudi sama vodila.

Značilen za njeno javno delovanje je konec njenega govora ob priliki blagoslovitve prapora praškega Sokola, darovanega od češkim dam, dne 1. julija l. 1862. Ko je zabijala zlat žebelj v drog zastave, je končala svoj govor s temle vznešenimi besedami: »Zahtevamo od vas, da se vselej zavzemate za šibkega, da pred močnim ne trepetate, da se pokorite samo plemenitosti, a laži in izdajstvu odločno napoveste borbo. Zahtevamo od vas, da vedno ljubite svojo domovino nad vse, da ne nosite dobrotljivosti le v srcih, marveč jo pokažete tudi v dejanjih. Zahtevamo, da cenite čast bolj kakor življenje in da vidite v ženi vedno le svečenico vsega dobrega in lepega.« Takšno javno nastopanje je razširilo njeno ime v vsem narodu. Karolina Svetla je bila tudi soustanoviteljica prve češke ženske realne gimnazije.

Kakor je pri nas že navada, je bilo to zanimivo predavanje bolj slabo obiskano. Pogrešali smo mladino. Pač pa je našla ga. predavateljica tem živahnejši odmev v srcih navzočnih in dosegla za svoje lepo in simpatično predavanje toplo priznanje. Med drugimi odličnimi osebami je prisostvoval predavanju tudi češkoslovaški konzul g. inž. Ševčik s soprogo. M. L.

Iz akvaristove torbe

O vodnem ščipalcu in še kaj

V rodu vodnih stenic (nepidae) so trije prav zanimivi lovci, ki sem jih že v zadnjem članku omenil, namreč vodni ščipalec, črtalasta ranatra in navadna vodna stenica. Danes si oglejmo ščipalca (nepa cinerea). Ne vem, zakaj me spominja na srednješolskega viteza v oklepu. Morda je vzrok temu vtisk, ki ga napravi risba zloženih kril na hrbtu, ali pa risba na dolnji strani telesa ki liči v mnogem na oklep, mogoče šiljasti klun, ki je vtisnjen med sprednje nožice, morda sprednji nožici, ki sta precej močni in ki jih drži vedno v borbeni pripravljenosti, dasi sta brez škarij, ali pa tudi silno okorna, nerodna hoja, morda pa vsa njegova zunanjost s tenkim repčkom, ki ga sestavljata dve nitkasti dihalni cevki. Vsekakor je čudna živalca, ki nima para v naših vodah.

Tudi taktiko je prevzel od vitezov roparjev. Preži nekje na dnu, ali pa na vodni rastlini in ko mu pride v bližino kakršnakoli živalca, ki hiti zamišljena, ničesar hudega sluteča po svojih poslih mimo njega, jo popade bliskovito s svojimi sprednjimi nožicami grabljivkami, oboroženimi s po enim krempljem. Doljna dela sprednjih nožic utegne zapogniti tako, da se priležeta v žlebiča stegenj. V tej legi prideta kremplja sprednjih nožic z žrtvijo vred, ki jo držita, pred kljun. Z nekim strupenim sokom omamlja žrtve, nato pa jih sesa. Dolžina odraslega ščipalca je od napol stegnjenih sprednjih nožic do konca dihalnih cevk 5 — 6 cm, cevki sami sta 1 — 1 in pol cm dolgi, život 2 in pol cm, širina je pa 1 cm. Srednji in zadnji par nožic mu služita za hojo.

Oko, ki je navajeno na vodo, ga kljub odlični zaščitni barvi takoj opazi, oko začetnika in površnega opazovalca ga pa lahko zamenja s podolgovatim lancetnim blatnim lističem kake vodne rastline. Jajčka ščipalca so pogreznjega v stebla vodnih rastlin. Iz vsakega jajčka moli 7 tankih kratkih niti v vodo. Iz jajčka se kmalu razvije ličinka, ki je takoj podobna odraslemu ščipalniku. V poslednji fazi razvitka dobi krila in ščipalec je dorasel.

Ščipalca sem gojil često doma v družbi bolj odraslih ribic in ga hranil z vodnimi bolhami. Morda se imam zahvaliti vodnim bolham, da se ni lotil ribic, ki so bile samo 3 cm dolge. Prepričan sem, da bi brez oklevanja polovil 1 — pol cm dolge ribice, ker je pograbil tudi ličinke te dolžine. V akvariju z večjimi ribicami sem ga gojil dva meseca, vendar se mi je smilil, ker so mu ribe polovile pred nosom vse vodne bolhe in ličinke. Neki večer sem ga vlovil in ga vlil z vodo vred v ilovnato skodelico, ki sem jo postavil na odprto okno. To priliko je izrabil, se po španisko poslovil in odfrčal. Ščipalec je spreten letalec in se hitro izseli, če ne najde dovolj hrane. Pomladi in jeseni ne zapusti vode, pozimi se pa zarije v blato. Pri akvariranju med vodnimi rastlinami in v blatu ga često vlovimo.

Nekaj prav zanimivega sem zvedel zadnjič, namreč, da se ozdravlja z gledanjem v akvarij rumenica. Pred dnevi je potrkal neki Bosanec s preprogami na vrata in mi ponujal svoje čilime in ko sem ga prepričal, da jih ne potrebujem, se je zagledal v akvarij in ga hvalil. Ko sem zanikal njegovo mnenje, da gojim ribice zaradi poznejših kulinaričnih užitnanj, mi je v teku razgovora razodel, da je to (mislil je na akvarij) najboljši lek proti rumenici. Priobčujem to važno novico o zdravilu proti rumenici brez komentarja, prvič ker zdravila še nisem preizkusil, drugič bi pa glede na komentar prišel tudi zdravnik v zadrego. Trdno sem pa prepričan, da se ne bo lotila rumenica akvaristov, ki akvarirajo često v prirodi in ki preživljajo nešteto lepih uric na svežem zraku, s čimer si osvežujejo dušo in telo. Pri takih dejstviteljnih akvaristih je več kakor gotovo, da jim rumenica ne bo mogla do živega, kajti gibanje v prirodi pospešuje izmenjavo snovi v fiziološkem smislu, kar je eden glavnih pogojev za zdravje.

Priporočam pa vsakomur in brez obzira na zdravstveno stanje, da si omisli akvarij, ki mu nudi mirno, tiho, nad vse poučno in zanimivo zabavo. Za one pa, ki bolehajo za dolgočasjem, in za one, ki prihajajo utrujeni od dnevnih naporov v službi domov in ki ne obiskujejo gostiln in kavarn, je akvaristovstvo najboljše zdravilo in razvedrilo. O. S.

Umor policijskega agenta v Zagrebu

Zagreb, 5. februarja. č. V pretekli noči se je pripetil na periferiji mesta na koncu Ilice krvav zločin. Okoli 1 ponoči se je vračal dolgoletni nadzornik zagrebških policijskih agentov Dragutin Vacek domov v Černomerec, kjer ima svojo hišo onkraj Iliške mitnice. Ob koncu Ilice in v početku Černomerca, kjer se nahaja gostilna »Plitvice«, v kateri je običajno zbirališče prostitutk in raznih sumljivih elementov, mu je službujoči stražnik povedal, da so v tem hotelu zbrani neki sumljivi ljudje, iz med katerih je nekdo streljal tudi z revolverjem. Čeprav nadzornik Vacek ni bil v službi, je odšel s stražnikom v gostilno ter pričel miriti zbrano družbo. Med tem je eden izmed gostov, mlad človek, potegnil iz žepa revolver ter ustrelil Vaceka dvakrat v prsa, Vacek se je takoj zgrudil mrtev na tla. Tretji strel je napadalec oddal sebi v glavo ter je tudi kmalu nato izdihnil. Ugotovili so, da je morilec neki Rudolf Ščurić, ki je bil že večkrat policijsko in sodnijsko kaznovan. Gostje so izpovedali, da je imel pri sebi mnogo denarja in da je popival z raznimi dekleti. Policija je uvedla preiskavo, da bi ugotovila odkod je dobil toliko denarja.

Huda avtobusna nesreča

Dubrovnik, 5. februarja č. Davi se je na cesti med Dubrovnikom in Gružem pripetila nenavadna nesreča 20 letna hčerka veletrgovca Vragolova se je vračala iz bližnjega Cavtata z dvema svojima prijateljicama v Gruž. Za njima je privozil avtobus Ker je vozil počasi, so se dekleta šele umaknila v zadnjem trenotku, ko je krenil na njihovo stran. V tem trenutku je Vragolova padla v jarek ob cesti tako nesrečno, da je obležala z zgornjim telesom in glavo na cestišču. Avtobus je Vragolovi popolnoma zdrobil glavo tako, da sta bili od krvi obrizgani tudi njeni tovarišici, hčerki kapetana Beniča. Zaradi strašnega dogodka je med potniki nastala panika in so se vsi razbežali Šofer Menegelo je izpovedal, da ne ve, kako je prišlo do nesreče, ker ni ničesar opazil.

Svetloba — zdravje — mladost

Zanimivo predavanje dr. Misa — Izredno lep večer „Soče“

Ljubljana, 5. februarja.

Snoči se je v dvorani pri »Levu« vršilo eno najlepših in najzanimivejših predavanj, kar jih je »Soča« priredila letos doslej: g. dr. Franta Mis je na svoj znani poljudno poučni in šegavi način govoril o temi »Svetloba, zdravje, mladost«. Dvorana je bila natrpano polna in ob umetniško dovršenem sodelovanju okteta »Ljubljanskega Zvona« je bil to v resnici izredno lep večer.

V imenu »Soče« je predavatelja pozdravil s toplimi besedami g. Sfiligoj, nato pa je živahno aklamiran dr. Mis pričel svoje obširno zajeto predavanje, ki ga moremo podati le v kratkih, skromnih obrisih.

O postanku zemlje in o rojstvu prvega življenja na nji nam je prav malo znanega. Le to je gotovo, da se je zemlja kopala v žaru solnčne svetlobe, ko se je prva živa stanica rodila na nji. Vsako življenje je vezano na solnce in v preprostem razumevanju tega dejstva so vsi primitivni narodi solnce molili kot božanstvo. Solnčna svetloba je bila človeku in narodom od nekdaj življenje, zdravje, toplota, moč, lepota, ljubezen in sreča. Kakor rastlina, tako tudi človek ne more živeti v temi in žival instinktivno išče solnca, ki ji daje silo in leči rane. Zdravljenje s svetlobnimi žarki, kakor jih nudi narava sama, se je vršilo že pred davnimi stoletji. Moderna znanost pa je odkrila celo vrsto načinov, na katere se vrši zdravljenje z umetnim svetlobnim žarenjem.

Solnce je pravir žarenja. Ogenj, ki ga je človek ustvaril v davnini, da je z njim nastopil pot civilizacije, je njega drugi vir. Električna žarnica, tretji vir svetlobnega žarenja, pa nam daje tudi celo vrsto nevidnih zdravilnih žarkov, katerih odkritje je izredno obogatilo sodobno medicino (Röntgen, radij). Tu je predavatelj z nazornimi izvajanji obrazložil značaj teh žarkov, ki so v bistvu — kakor žarenje vsakega svetlobnega izvora — elektromagnetski pojav, in predočil tehniko njih analize. Ko je govoril o ultravioletnih žarkih, je predavatelj posebej podčrtal, da te zdravilne žarke tudi najtanjše steklo zadržuje (zadeva odprtih in zaprtih oken). Ko je po spoznanju električne energije medicina našla metode, da je ločila zdravilne žarke od strupenih, ki jih prav tako izžareva vsak svetlobni vir, je našla sredstva za zdravljenje tudi prej neozdravljivih bolezni (n. pr. rak).

Nadvse zanimiva so bila predavateljeva izvajanja o postanku zemlje in prvega življenja na nji. Solncu smo dolžni za naš začetek, obstoj in zdravje. Svetloba s pomočjo klorofila (rastlinsko zelenilo) ustvarja v sintezi z mrtvimi prvinami zemlje živo življenje. In kar je rastlini klorofil, je živali in človeku hemoglobin (rdeče barvilo krvi). Kakor klorofil vpija žarke, ki so potrebni obstoju rastline, tako to dela pri živali i pri človeku hemoglobin.

Življenje je boj, ki v njem človek zmerom podleže — s smrtjo. Z razvojem civilizacije življenje sicer postaja zmerom lažje, obenem pa se tudi zmerom bolj oddaljuje od narave. Zdravje pa se da zmerom doseči samo s strogim upoštevanjem naravnih zakonov. Z živimi primeri iz medicine in iz življenja je dr. Mis živahno dokazoval, kakšna čudovita moč je v solncu in svetlobi. Sportni zdravniki priporočajo, naj se sportniki, ki streme po zdravem telesu in po dobrih uspehih, redno dajo umetno obsevati. Tovarni, ki investira nekaj za vzgledno svetlobno ureditev delovnih prostorov, se ta strošek bogato rentira v večji produktivnosti delavcev. Svetloba ima silen vpliv na živčevje, zdravi nervoznost in druge bolezni ter veselo in zdravo dviga razpoloženje. Zobni zdravniki pacijentom z ultravioletnimi žarki lajšajo bolečine in zdravijo, krepijo zobe.

Svetlobno žarenje zdravo učinkuje na vse organe. V prostorih, kamor solnce ne seže, je bolezen doma. Strašne so bolezni teme: rahitis in tuberkuloza. Pomanjkanje solnca pač najtežje zadeva otroka, čigar mladi, rahli organizem je najbolj žejen svetlobe. Zato bi moral biti vsak otrok tudi pozimi deležen ultravioletnih žarkov, ki mu jih namesto solnca lahko nudi kremena svetilka. (Mestna občina premore dve taki svetilki in je lani izvršila z njimi 18.900 obsevanj.) Moderna tehnika je iznašla tudi posebno steklo, ki prepušča zdravilne žarke (Vitaglas). Vse moderne šole in vsi zavodi, po katerih se mudijo otroci, bodo morali biti polagoma opremljeni z okni iz tega stekla. Zlasti pa je treba bivanje otroka iz zaprte hiše čimbolj preseliti na prosto. In pa s pretežko obleko bi ljudje ne smeli zdravilnim žarkom preveč zapirati poti do telesa. Z žarki kremene svetilke se dandanes prav uspešno zdravijo tudi pljučna, kožna, kirurgična tuberkuloza in druge težke bolezni. S številnimi žalostno veselimi prigodami je predavatelj ponazoril vlogo bacilov v življenju človeka in borbo svetlobe z njimi. Z nekaterimi žarki lahko bacile v najkrajšem času ubijemo, povsem odstraniti pa jih nikdar ne bomo mogli s sveta: zmerom bo pač še ostalo na svetu nekaj teme.

Prav zanimiva so bila izvajanja o žlezah notranje sekrecije — o žlezah, ki svojih sokov ne izločajo na ven, temveč v kri in v telo (golša, thymus, pinealna žleza itd.). Ta notranja sekrecija je odločilnega pomena za zdravje in počutje človeka, za njega rast in inteligenco, za življenje in smrt. Tudi na žleze notranje sekrecije imajo ultravioletni žarki silen zdravilen vpliv.

Od vseh cvetlic je človeško dete najbolj potrebno solnca, pravi stara modrost.

In s klicem: K solncu! je dr. Mis zaključil svoje izčrpno, poldrugo uro trajajoče predavanje, ki ga je občinstvo do kraja napeto poslušalo in ki smo ga mogli podati le v skopem izvlečku.

Predavatelju so se v toplih besedah zahvalili gg. podpredsednik Sancin, Sfiligoj in Urbančič. G. Urbančič se je s kratkim nagovorom spomnil tudi obletnic velikih klicarjev Strossmayerja, sv. Save in Valentina Vodnika, ki so se praznovale te dni.

Oktet »Ljubljanskega Zvona« pa je s svojo čudovito pesmijo tako dvignil razpoloženje, da je bil ta večer »Soče« tako lep, kakor so redki podobni večeri v Ljubljani.

Zbor naših ribičev

V soboto zvečer se je vršil v Mikličevem hotelu v Ljubljani občni zbor Ribarskega društva. Predsednik narodni poslanec g. Rado Pustoslemšek je pozdravil zborovalce, posebno zastopnike bratskih društev predsednika prof. g Cotiča in tajnika g. Gajška iz Maribora in tajnika g. Zdoljška iz Celja in g. inž Jelačina in pa za naše ribištvo velezaslužnega večletnega predsednika RD primarija g. dr. Robida.

V uvodu je omenil predsednik veselo vest, ki jo je dobil od ministra g. Demetroviča, da bo v kratkem predložen parlamentu nov ribarski zakon, v katerem so upoštevane vse želje naših ribičev. Predsednik se je spomnil tudi v preteklem letu umrlih članov RD g. dr. Vladimirja Harleta in Josipa Piškurja, čijih spomin so zborovalci počastili.

Tajniško poročilo je podal g. Malenšek, blagajniško pa v odsotnosti g. inž. Tavčarja, ki je bil službeno zadržan, g. Šulgaj, višji inspektor.

Za vzorno delo sta prejela tajnik in blagajnik poleg absolutorija tudi posebno zahvalo.

Predsednik je omenil, da bo kmalu osnovana tudi Zveza ribarskih društev. V njej bodo združena vsa tri društva iz Celja, Ljubljane in Maribora, kar gotovo pomeni velik napredek za sportne ribiče. To bo pa tudi pripomoglo h gospodarskemu napredku našega ribištva.

Ker tudi oblastva spoznavajo, kako važna je organizacija ribičev, so obljubila, da bodo društvo podprla na ta način kakor SLD, namreč da bodo včlanjeni ribiči dobivali cenejše ribiške karte kakor pa oni, ki niso včlanjeni. Tako bo stala ribiška karta za plemenite ribe za člane 150 Din kakor prej, za nečlane pa 230 Din, a za belice za člane 75 Din in za nečlane 155 Din.

Pred volitvami se je zahvalil odbornik g. Vladimir Kapus v imenu društvenih članov g. predsedniku za neumorno delo v prid društvu doma kakor tudi v Beogradu. Le njemu se moramo zahvaliti za velike uspehe društva. Poudarjal je, kako je bilo razdvojeno društveno delo pred leti in kako lepa harmonija vlada prav zdaj med članstvom. Pa tudi Zveza ribarskih društev, ki bo, kakor že omenjeno v kratkem ustanovljena, je predsednikova zasluga. Govornik je v imenu vseh predlagal predsednika, naj še v naprej ostane na čelu društva.

V istem smislu sta govorila tudi odposlanca iz Maribora in Celja. Prof. g. Cotič je ponovno naglašal, da je prav oseba g. poslanca Pustoslemška pripomogla, da so ponehali razdori med društvi in da je prišlo do tesnega sodelovanja.

Ponovni sprejem predsedniškega mesta po g. Pustoslemšku je bil sprejet z dolgotrajnim ploskanjem in navdušenimi vzkliki. V odbor pa so bili izvoljeni naslednji gg.: Bogataj Ivan, dr. Lokar Janko, Dolenc Fran iz Škofje Loke, Pristov Filip, višji inspektor Šulgaj, Malenšek, Pehanijeva Minka, Letner Stane, višji inspektor Tancig, Vičič in Vladimir Kapus, za revizorja pa gg. Fran Majcen in Josip Kopač. Glede članarine so se člani zedinili, da ostane kakor v preteklem letu.

Ribarski strokovnjak je izročil pozdrave banovinske oblasti in vzpodbujal zborovalce k nadaljnjemu napredku in delu.

Kino Ljubljanski dvor
Telefon 2730

Danes ob 4., ½8. in 9. uri

GRETA GARBO

v divnem, nepozabnem velefilmu:

„Divje orhideje“

Kot partner

Nils Asther

Cene najnižje: Din 2.—, 4.— in 6.—

Objave

Pogreb g. Franca Pavšiča. Truplo pokojnika prepeljejo danes iz Krškega v Ljubljano, kjer bo pogreb danes ob pol 15. uri iz kapele pri Sv. Križu.

Zveza nastavnikov gimnastike, sekcija za dravsko banovino bo imela redni občni zbor v soboto dne 11. t. m. ob 10. dopoldne v telovadnici I. državne realne gimnazije (realka) v Ljubljani.

Spored nocojšnjega koncerta violinista Karla Rupla. 1. Beethoven: Sonata v F-duru, 2. Mendelsohn: Violinski koncert v e-molu. Po odmoru kot 3. točka sporeda Stravinskega Preludij in Rodno, Mihaudov ples Sumare v priredbi Levyjevi in Fallov moderni ples v priredbi Kohanskega. Sklepno točko sporeda tvori Saint-Saensova Introduktia in Rondo Capricioso. Violinist Rupel je znan kot prvovrsten umetnik, zato obisk njegovega koncerta najtopleje priporočamo. Koncert bo v Filharmonični dvorani. — Začetek točno ob 20. Vstopnice v Matični knjigarni.

Ljubljanska drama. Nocoj se uprizori veseloigra »Dopust na Francoskem«, ki je pri vseh dosedanjih vprizoritvah izvrstno uspela. Zasedba: Nablocka, Medvedova, Levar, Gregorin, Drenovec, Železnik, Cesar in Plut. Režija je Šestova. Za D.

Ljubljanska opera. Ob koncu tedna bo baletni večer, katerega je naštudiral z našim baletnim ansamblom naš umetniški plesni par Pia in Pino Mlakar. Baletni večer bo obsegal tri dele: v prvem delu se pleše znani balet »Punčka«, drugi del obsega solistične nastope umetniškega para Pije in Pina Mlakarja, v tretjem delu pa je z vsem ansamblom pester baletni divertisement, za katerega je napisal novo plesno glasbo kapelnik dr. Švara.

O afriškem Visokem Atlasu priredi v torek 7. t. m. T. K. »Skala« skioptično predavanje. Predaval bo znani naš alpinist in predavatelj g. dr. Oskar Reya, ki se je povzpel na najvišji vrh tega gorovja Tubkal, visok 4170 m, v glavnem grebenu Visokega Atlasa in na drugi najvišji vrh Likumt, visok 3910 m. Na podlagi številnih skioptičnih slik nam bo prikazal lepoto tega, Slovencem še neznanega velegorja in življenje atlaških prebivalcev, posebej še tamošnjega berberskega plemena Šlehov, med katerimi je preživel dva tedna. To pleme je še napol divje in v etnografskem oziru nad vse interesantno. Planinci in prijatelji prirode, podprimo s številnim obiskom na predavanju delo in stremljenja našega domačega alpinista in znanstvenika. To je poleg drugega tudi naša nacionalna dolžnost. Predavanje bo v dvorani Delavske zbornice ob 20. Prodaja vstopnic (sedeži Din 5.—, stojišča Din 3.—) vsak dan popoldne od 14.30 do 18. v klubskih prostorih T. K. »Skale«, palača »Grafike«, Masarykova 14/II.

»Arijana« z Elizabeto Bergnerjevo še danes v Elitnem kinu Matici. Že kmalu ni kak film iz sporeda ZKD tako ugajal občinstvu kakor včeraj predvajano filmsko veledelo »Arijana« z Elizabeto Bergnerjevo. Ime Bergnerjeve je vplivalo tako privlačno na vse tiste kinematografske obiskovalce profinjenega okusa, da je bila včerajšnja predstava v Elitnem kinu Matici ob 11. dopoldne skoroda razprodana. Arijana, poosebljena po umetnici najvišjih kvalitet, je podana tako naravno in iskreno, da lahko po vsej pravici imenujemo to eno najboljših vlog odlične umetnice. Tudi njen partner Rudolf Forster je izklesal iz svoje vloge mojstrovino, ki bo ostala nepozabna. Zato je tudi uspeh filma povsem razumljiv in publika je odhajala z željo, da bi videla še mnogo takih filmskih predstav. ZKD bo zato film »Arijana« obdržala na sporedu še danes in ga predvajala v Elitnem kinu Matici ob 14.15 uri. Vsi tisti, ki si krasnega filma doslej še niso ogledali, naj to danes prav sigurno store.

Dan lépe knjige. Opozarjamo na prodajo vstopnic v Matični knjigarni za slavnostno akademijo v Unionu jutri zvečer! Poleg koncerta Ljubljanskega godalnega kvarteta bo govorilo več književnikov o knjigi kot vzgojiteljici. Vstopnice od 5 do 15 Din. Društvo »Krka«, Zveza kulturnih društev, Zveza kmečkih fantov in deklet, Jugoslovenski ženski savez.

Tragična smrt uglednega Vičana

Pri padcu se je nabodel na nož, ki se mu je zapičil v srce

Ljubljana, 5. februarja.

Rožna dolina in Vič sta danes pot vtiskom strašne nesreče, katere žrtev je postal v noči od sobote na nedeljo ugledni hišni posestnik 55letni Jakob Rihar z Viča št. 105. V soboto okrog 18. je odšel Rihar zdoma, češ, da gre k trgovcu po tobak in razno dugo blago. Odšel je, toda domov in se ni vrnil več. Pri trgovcu se je zamudil nekaj časa, okrog 19.30 pa se je vračal po bližnici, ki drži čez Kristanovo posestvo, proti domu.

Žena Marija ga je čakala doma, toda njeno čakanje je bilo zaman. To se ji je čudno videlo, ker je bil mož zelo soliden in ni nikoli izostajal od doma. Slutila je nesrečo in vso noč ni zatisnila očesa. Proti jutru okrog 4. je pa vstala, zbudila v hiši stanujočega oženjenega sina in mu povedala, da se oče še od snoči ni vrnil domov. S sinom in njegovo ženo je nato odšla zdoma, iskat moža, odnosno očeta.

Odšli so proti omenjeni trgovini. Ko so pa prišli v bližino železniške proge, so naleteli na Riharja, ki je ležal sredi pota vznak. Bil je pa že mrtev. Žena Marija je o tragični smrti moža takoj obvestila policijsko stražnico na Viču, ta pa policijsko upravo. Z uprave sta nato odšla zdravnik g. dr. Avramović in dežurni uradnik g. Tomic. Ko so mrtveca preiskali, so ugotovili, da je postal žrtev nenavadne nesreče. Pokojni Rihar je namreč pred svojim odhodom vzel s seboj velik kuhinjski nož in ga vtaknil v notranji žep suknjiča. Nesreča je hotela, da je sredi pota padel in se nasadil na nož, ki se mu je zapičil naravnost v srce. Nesrečnik je bil takoj mrtev. Komisija je odredila, da so prepeljali mrtveca na njegov dom. Tragična smrt Jakoba Riharja je vzbudila splošno sočutje.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 5. februarja.

Južno vreme, ki je prevladovalo ves minili teden, se je držalo tudi čez soboto in današnjo nedeljo. Vse vremenske napovedi in poročila iz raznih krajev Gorenjske in Dolenjske so se glasila: jug, smuka neugodna, sneg kopni. Zato je razumljivo, da je večina smučarjev ostala doma. Le nekateri neugnanci so zaupali ugodnim vestem, ki so prišle z Jezerskega in iz Kranjske gore, pa so jo ubrali v te kraje. Ker so tudi izletniki ostali doma, je bilo seveda v Ljubljani živahneje kakor ob drugih nedeljah. To se je poznalo že na dopoldanski promenadi, še bolj pa popoldne. Precejšen je bil obisk nogometne tekme na igrišču Primorja, o kateri poročamo na drugem mestu.

Sicer je pa potekla nedelja v Ljubljani prav mirno brez nezgode. Tudi na policiji niso imeli opravkov. V bolnico danes niso sprejeli nikake žrtve nesreč.

Zbor železniških staroupokojencev

Danes ob 14. so zborovali v steklenem salonu pri »Levu« železniški staroupokojenci. Udeležba je bila izredno dobra. Predsednik g. Šalamon je v uvodu vse toplo pozdravil, nato pa orisal delo, ki ga je izvršilo društvo v minilem letu. V glavnem se je borilo za izboljšanje eksistenčnega položaja staroupokojencev, zlasti da se zvišajo pokojnine in da se prizna pravica neomejenih režijskih kart vsem železniškim upokojencem.

Tajnik g. Anton Jernejčič je povedal, da šteje društvo 606 članov. 12 jih je med letom umrlo. Kako je bilo društvo delavno, je najbolj razvidno iz dejstva, da je na raznih mestih za člane posebno posredovalo 405 krat, poleg tega pa poslalo 12 deputacij na razna oblastva, dve od teh tudi v Beograd. Iz blagajniškega poročila blagajnika g. Franca Jernejčiča je razvidno, da so znašali društveni dohodki 13.598 Din, izdatkov pa je bilo okrog 14.000 Din. Po poročilih funkcijonarjev, ki so bila vsa z odobravanjem sprejeta ter je bil odboru podan absolutorij, so sledile volitve, pri katerih je bil soglasno in z ovacijami izvoljen ves stari odbor s predsednikom g. Šalamonom na čelu.

V nastali debati se je poudarjalo, naj se društvo, še bolj intenzivno bori za interese upokojencev, katerih posamezniki prejemajo samo 2 Din na dan, predsednik je pa apeliral na podeželske društvene zaupnike, naj bodo pri pobiranju članarine bolj točni.

Abrahamova opereta „Halo, Baby“ v kinu Matici

Danes so bili spričo za izlete neprimernega vremena tudi kinematografi deležni precejšnjega obiska. Zlasti je ugajala občinstvu velika zvočnofilmska opereta Paula Abrahama »Halo, Baby«, ki jo je začel predvajati Elitni kino Matica. Režiral je to opereto, prijetno po vsebini in glasbi, Victor Janson, a v glavnih vlogah nastopajo ljubka Martha Eggerthova in znani dobri igralci Hermann Thimig, Ernst Verebes, Fritz Kampers in Jakob Tiedtke. Vsebina je naslednja:

Mala Anni Müllva je srečna, ker je naposled dobila nameščenje. Prodaja vozne listke za podzemsko železnico. Tovariš Hugo se vanjo zaljubi na veliko žalost Cilly, prodajalke cigaret na isti postaji. Nekoč pride mladenič, da v zadnjem trenutku kupi vozni listek. Signal za odhod. Mladenič skoči v voz, a Anni za njim, da bi ji plačal vozni listek. Vse zaman. Sama mora nadomestiti škodo. Kdo je ta mladenič? Poštni pilot Hans Mayer, ki redno prihaja v poslednjem času na vzletišče. Baš pripoveduje tovarišem, kako se je zaljubil v dražestno blagajničarko, ki ji je ostal dolžan vozni listek. Naposled je sobota in vse odhaja na izlete. Tako tudi družba od podzemske železnice in med njo Anni. Silna nevihta prekine prijetno zabavo. Vse pohiti pod krove, le Anni se izgubi nekje na livadah in najde zatočišče pod starim hrastom, kjer je moral pristati tudi pilot Hans. Sledi razjasnjenje in ljubezni ne motita ne grom ne dež. Vse bi bilo v redu in zaljubljenca bi se mogla poročiti, toda Hans je zaposlen ponoči, a Anni podnevi. Kako naj se temu odpomore? Vse se tako razvije, da dobi Anni novo nameščenje v tvornici cigaret, pa je Hans silno ljubosumen na generalnega direktorja. Že je mislila, da je izgubila Hansa, toda ta je nekoč, ko se je dvignil z avionom v zračne višave, namesto predpisane reklame, napisal z dimom besede: Jaz te ljubim. Naposled se je spustil tako nizko, da je vzel Anni v letalo.

Bohemski karneval SK Ilirije

Prav srečen dan si je izbrala SK Ilirija za svojo predpustno prireditev, tradicijonalni bohemski karneval, ki se je vršil v soboto zvečer. Prve dni po prvem je pač najbolje. Poleg tega so imeli prireditelji srečo, da so smučarji ostali doma. Prireditev je posetil tudi župan g. dr. Dinko Puc s soprogo. Kakor običajno, se je tudi to pot Ilirija potrudila in je prav okusno dekorirala dvorano Uniona, ki so jo krasili nešteti lični lampončki. Ves strop je bil preprežen s koriandoli, ki so padali v serpentinah navzdol. Oder je okupiral izvrstni jazz Ronny, ki danes po pravici uživa sloves najboljšega plesnega orkestra v Ljubljani. Pod zvoki tega, 11 mož močnega orkestra se je publika kmalu razgibala. Še bolj se je pa razpoloženje stopnjevalo, ko je okrog 10. plesni mojster g. Jenko privedel v dvorano okrog 100 mask.

Ob polnoči je razsodišče prisodilo prvo nagrado, lepo cvetlično vazo, najoriginalnejši maski gdč. Olči Krašnovi, drugo pa gdč. Elzi Janovski iz Ljubljane. Nagrajena je bila tudi skupina originalnih kmečkih dečkov z izvrstnimi maskami, ki so bile deležne splošnega priznanja. Skupina se je nazvala »Sex Appeal«; sestavljale so jo gospe Hittyjeva, Virantova, Rauchova, Ciubova in Šinkovčeva ter gdčni. Pajničeva in Zabukovčeva. V komisiji so bili režiser Debevc, inž. Hus, Tone Kos, Rajko Kos in plesni mojster Jenko.

Obrtniški ples

Na večer od sobote na nedeljo je imelo ljubljansko obrtništvo plesno prireditev, kateri je bila priključena revija takih damskih toalet, ki bodo prišle letošnje leto v modo. Prireditev je posetilo toliko obrtnikov, da dvorana Kazine do sedaj še ni bila nikoli tako polna. Mize so bile postavljene in zasedene tudi na galeriji.

Jazz Sonny boy je za uvod zaigral nekaj koncertnih komadov, nato so pa pevci mojstri zapeli res dobro nekaj pesmi. Naposled je sledila otvoritev plesa in so tvorile prve tri pare naslednje dame in gospodje: ga. Vindmarjeva in g. Pičman, ga. Pičmanova in g. Ivan Šimenc, ga. Moretova in g. Geyer.

Ob desetih je bila modna revija in je g. Kunstler pojasnil njen pomen z naslednjim nagovorom: »Spoštovani gostje, otvarjam današnjo modno revijo, na kateri Vam pokažemo najnovejše modele oblek za dame, nadalje zadnjo modo frizur, čevljev in drugo. Vse pokazane predmete so nam dali na razpolago naši priznani obrtniki, da s tem podprejo in pripomorejo naši prvi plesni prireditvi do sijajnejšega obrtniškega značaja. Istočasno hočemo vzbuditi potrebo po obrtnih izdelkih pri kupcih, katerih mnogi mislijo, da pri nas v domačem mestu obrtniki nismo zmožni ustvarjati kvalitetnega dela.

Obleke, krzno, čevlje, klobuke, rokavice in izdelavo frizur so oskrbele tvrdke: damski modni atelje Hitty, pletenin, tvrdka Kos, krznarska tvrdka Rot, damska klobučarska Sark, rokavičarna Perko, čevljarna Rozman in frizerski salon »Vena«. Vsi izdelki so bili zelo elegantni ter so dobila lepa oblačila nošena od postavnih predvajalk, nedeljeno zasluženo priznanje. Splošna želja je bila, da se tako kazanje novih obrtniških izdelkov uvede v vsakoletno prireditev tega društva.

Ob dvanajsti uri je bila po pevskem nastopu otvorjena borza za plesne pare po številkah. Kot najoriginalnejša para sta bila izbrana in obdarovana dva para. Za kraljico nageljnov je bila izvoljena ga. Zalokarjeva, drugo, tretje in četrto darilo so pa dobile ga. Pičmanova, ga. Kastanatosova in ga. Bizjakova.

Mihael Erdödy:

Angleščina

Povedal vam bom, kako sem se v štiriindvajsetih urah naučil angleščine. Daljšega uvoda ne bom delal, le to naj povem, da sem bil takrat čisto »suh«. Tej ugotovitvi bi sicer moja elegantna, po najnovejši modi ukrojena obleka lahko ugovarjala, toda omenim naj še to, da sem jo dal napraviti pred tremi meseci in da krojaču še nisem plačal zanjo niti vinarja.

Letovišče, kjer sem prebival, je bilo prenapolnjeno z ženskami. Moj prijatelj, ki je bil prišel tja že teden dni pred mano, pa se je v njem že precej dobro spoznal. Zato mi je bil dober kažipot.

»Ali vidiš onega svetlolasega angelčka?«

»Očarljiv je, pri moji veri!«

»Lahko bi pri njej poskusil. Seveda moraš znati dobro angleško.«

»Lepi ženski na ljubo se naučim tudi hotentotščine, če je treba. Kako pa veš, da je Angležinja?«

»Ogovoril sem jo. Njen smehljaj je mnogo obetal, toda po njeni prvi besedi se je moj grad v oblakih podrl. Niti besedice madžarščine ne razume.«

»To je pa res zelo neprijetno.«

»Kupil sem si knjigo ‚Angleščina v štiriindvajsetih urah‘ in si mislil, da se bom hitro naučil nekaj besed in stavkov, ki jih bom potreboval za prvo silo, toda — saj veš, da imam precej trdo butico . . .«

»Kam pa si dal potem tisto knjigo?«

»S seboj jo nosim. V površnikovem žepu jo imam.«

»Sem z njo! Bodi prepričan, da bom jutri ob tej uri čebljal svetlolasemu angelčku na uho najvabljivejše angleške besede. Ali mi verjameš?«

»Ne!«

*

Vso noč sem se učil besede na izust. Jutranji polmrak me je dobil v parku. Ležal sem na trebuhu na klopi s knjigo ‚Angleščina v štiriindvajsetih urah‘ v roki. Opoldne sem znal že vse nepravilne glagole. Tudi veznike sem že prebavil. Ob njih se mi je zbudilo upanje, da se bodo kmalu izpremenili v veznike razmerja. Ob pol treh mi je sporočil prijatelj, da gre najina oboževana lady, zatopljena v svoje misli, proti teniškemu igrališču. Ob takem času in ob taki priložnosti se človek najlaglje prislini neznani dami.

»Ali si pripravljen?«

»Yes!« sem odgovoril z angleško ravnodušnostjo.

»Torej dvignimo zastor. Izza drevesa bom opazoval, kakšen bo konec.«

S škodoželjnim nasmeškom je šel, toda že naslednji trenutek je moral uvideti, da je bila ta škodoželjnost odveč. Uvideti je moral, da je moja podjetnost kronana z uspehom. Ni mogel verjeti svojim očem, ko je videl, da se nisem samo seznanil z milostno gospo, temveč da sem se celo pogovarjal z njo in ji naposled poljubil dražestno ročico, kar mu je bilo že preveč. Vedel je, da bi se gospa, ki si po tako kratkem času brez družbe pusti poljubljati roko, pustila poljubovati v sobi na usta.

*

V resnici se je stvar zgodila malo drugače. Snel sem klobuk z glave.

»Play, Miss wither . . .«

Nisem mogel nadaljevati, kajti milostljiva me je prekinila z nasmeškom:

»Čemu lomite angleščino, ko ste vendar Madžar!«

Čudil sem se.

»Vi govorite madžarsko?«

»Da.«

»Pa so mi pravili, da ste Angležinja . . .«

»Nekaj angleških besed res znam, da jih uporabljam proti vsiljivcem, ki se jih hočem otresti.«

»Kakšna sreča me je doletela, da me ne smatrate za vsiljivca. Kako se vam lahko zahvalim, milostljiva?«

»Na ta način, da poravnate račun.«

»Kakšen račun?« sem jo prekinil.

»Račun za obleko. Dolžni ste mojemu možu za obleko, blago in delo sto in petdeset pöngov že četrt leta ali štiri mesece, pa še niste plačali niti prvega obroka!«

*

Tako, zdaj veste, kakšna je bila v resnici moja sreča. Moral sem se naučiti angleščine v štiriindvajsetih urah, vseh besed, vseh pravilnih in nepravilnih glagolov, da me je potem žena mojega krojača opomnila na račun.

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Pošasti bodoče vojne

Sestre Rdečega križa hite na alarm v ogroženo vojno ozemlje

Sredi karnevala bede — karneval obilice

V Kaliforniji se je že začel veseli predpustni čas. Na sliki vidimo sloviti praznik veselja s cvetlično kraljico Titanijo

Šankajvan po japonski zasedbi

Japonska artiljerija je takole razrušila kitajski zid pri Šankajvanu

Francoski poslanec — tat

Neodvisni poslanec pariške zbornice Philibert Besson, ki je še pred nekaj dnevi najavil interpelacijo o požaru prekomornika »L'Atlantique«, je bil od sodišča v Le Puyu zaradi tatvine obsojen na tri mesece ječe in 300 frankov globe. Njegova interpelacija je s to obsodbo doživela konec, ki si ga poslanec najbrže ni predstavljal.

Znižane najemnine za mladoporočence

Mesto Genova je nedavno iz demografskih razlogov znižalo najemnine mladoporočencem za 50 odst. Temu vzorcu hočejo zdaj slediti še druga mesta v Italiji, med njimi Trst, Bologna, Florenca in druga, kjer kaže statistika, da porodi nazadujejo in jih ni mogoče dvigniti z nobenimi umetnimi sredstvi.

Zemlja se odpira

Naselbini Socoromi v Peruju grozi nevarnost, da jo bo pogoltnila zemlja. V zemeljski skorji se je namreč pojavila odprtina, ki se je na obeh straneh večkrat razkrila. Zemlja v tej odprtini se čedalje bolj ugreza, razpoka pa znaša sedaj že 500 metrov in ljudje se pripravljajo na beg iz domačij.

Nov potres na Grškem

Na Kalkidiki so se te dni ponovili potresni sunki, ki so vnovič zastrašili ondotno prebivalstvo. Gmotne škode tokratni potres ni povzročil.

Zaroka v danskem vladarskem domu

Drugi sin danskega vladarskega para, princ Knud, se je te dni zaročil s svojo sestrično princeso Karolino Matildo, drugo hčerjo kraljevega brata. Zaročencu je 33 let, nevesti pa 21 pomladi. Zaročenčev brat, prestolonaslednik Friderik ima zdaj 34 let in je samec.

Ječa za lenuha

V Liverpoolu je bil neki moški obsojen na dva meseca ječe, ker ni hotel priti po podporo za brezposelne. Mož je ležal ves dan v postelji, namestu da bi se zglasil pri oblasti. V Angliji je kaznivo vsako dejanje te vrste kot sabotaža in med te čine spada tudi nemarnost dviganja brezposelnih podpor zase in za svojce.

Hvalevreden zgled

Elektrarna v Hammelwardenu pri Bremenu je spričo ugodne bilance sklenila sporočiti svojim odjemalcem, da jim bo dva meseca zastonj dobavljala tok. Škoda, da ne dobavlja elektrike tudi nam!

Črnci proti belokožcem

»Diario de Lisboa« poroča, da so varnostne oblasti v San Paolu de Loanda, prestolnici Portugiške Angole, aretirale 50 črncev, ki so se bili zarotili proti belokožcem in so jih hoteli iztrebiti. V trenutku aretacije so bili črnci na tem, da zastrupijo izvirke, ki dobavljajo Loandi vodo.

Máchova literarna nagrada

Praški mestni magistrat je sklenil ustanoviti Machovo nagrado, ki bo znašala letno 5000 Kč. Nagrada se bo podeljevala pod enakimi pogoji kakor Jiraskove književna nagrada.

Požar na italijanski ladji

Te dni je izbruhnil v tržaškem zalivu velik ogenj na ladji »San Giorgio«. Požar je uničil salon za potnike prvega razreda in dosegel tudi poveljniški most. Škodo cenijo na pol milijona lir.

Morfij v siru

V marsejski luki so oblasti te dni zaplenile večje množine mamil na neki ladji, ki je prišla iz Carigrada. Tihotapci so hoteli iztovoriti na francoskem nabrežju večjo množino morfija, ki so ga bili skrili v luknje velikih hlebcev sira.

Miss Madžarska 1933

Te dni so volili v Budimpešti miss Madžarsko za l. 1933. Za čast lepotne prvakinje se je potegovalo približno sto deklet, zmagala je 17-letna Julija Gelova, prodajalka v neki trgovski hiši. Miss Madžarska je brinetka, hči mehanika in bi rada prišla k gledališču.

Zaradi hripe zaprte šole

V Budimpešti divja takšna hripa, da so morali zaradi bolezni zapreti vse šole. Trideset odstotkov učiteljev in učencev je bolnih. Prosvetno ministrstvo je zaradi bolezni odredilo splošno zaporo učnih zavodov, tudi univerze.

Na Grškem še vedno potresni sunki

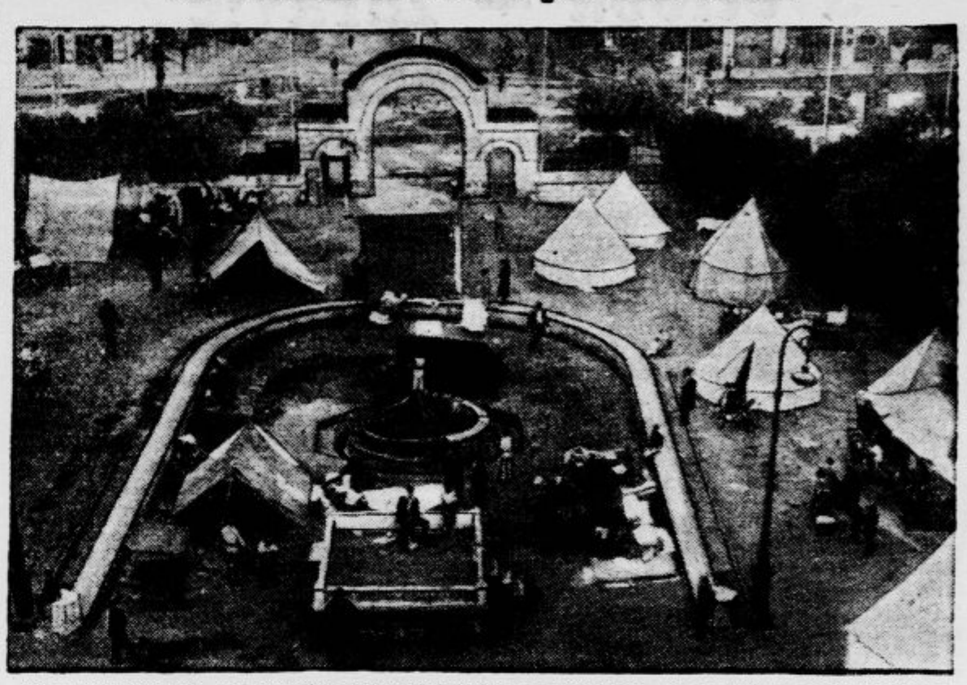

V osrčju Soluna so zgradili prebivalci šotorno naselbino za nesrečno prebivalstvo s Kalkidike, ki je moralo zaradi potresa ostaviti svoje domove

Nesreča dveh angleških letalk

Angleški letalki miss Page in miss Barker sta hoteli preleteti progo iz Kapskega mesta v London. Videli so njiju letalo nad Nairobijem v Kenji, potem sta izginili. Ker so ju zaman čakali na nadaljnjih postajah te proge, je bilo jasno, da sta postali žrtev letalske nezgode in iz Nairobija so takoj poslali letala, da bi preiskala teren.

Letalec Tanner je odkril razbito letalo obeh žensk kakšnih 50 km od Nairobija in ko se je vrnil s tem sporočilom, je startal proti kraju stotnik Combe z živili in zdravili. Ko je dospel do kraja nesreče, je videl, da je pristanek tu nemogoč, zato je začel iskati boljšega pristajališča. Našel ga je kakšne 4 km dalje sredi tropske goščave, skozi katero si je moral potem z največjim naporom utreti pot do ponesrečenega letala. Letalo je bilo razbito, poleg njega je ležala miss Page s polomljenimi nogami in rebri, dočim je bila miss Barker manj težko ranjena. Z njeno pomočjo je prenesel Pageovo do svojega letala, kamor je kmalu potem z velikimi težavami prispela rešilna avtomobilska kolona, ki je potem prepeljala Pageovo v Nairobi, dočim je Barkerjeva prispela tja s Combom na letalu. Obe ženski ležita sedaj telesno in živčno uničeni v bolnišnici. Nesreča se je zgodila zaradi defekta v motorju.

Tvoriva in žarki

Propustnost oblačilnih tkanin

Prof. dr. Mörikhofer, vodja fizikalno meteorološkega observatorija v Davosu, je preiskal 22 različnih vrst oblačilnega blaga, da bi ugotovil njih propustnost za ultravolične žarke in za žarke v splošnem. Pred vsem je ugotovil, da je ta propustnost pri različnih vrstah blaga seveda različna. Dočim propušča lahek bombažev voile n. pr. 40 odstotkov žarkov, znaša propustnost pri lažjih trikojih in batistih komaj 5 do 15 odstotkov. Umetna svila propušča 40 odstotkov, bombažno blago, ki je gosto tkano, a tanko, kakor ga običajno uporabljamo za spodnje perilo, je skoraj neprosojno, še bolj seveda flaneli in volnine za moška oblačila. Lahek kitajski krep ne propušča niti 2 odstotka žarkov.

Večina propuščenih žarkov gre seveda skozi luknjice v tkivu in komaj kakšna desetina skozi vlakno. Tako je brez nadaljnjega umljivo, da vpliva na propustnost zelo močno način tkanja. Tudi difuzna svetloba gre skozi blago, in sicer skozi gladko manj nego skozi hrapavo. Pri flanelah in podobnem blagu je delež propuščene difuzne svetlobe celo dosti večji nego delež premočrtno propuščenih žarkov.

Nebarvana blaga povsem enakomerno propuščajo razne spektralne obsege, kakšne posebne propustnosti za ultravolične žarke nima torej nobeno nebarvano blago. Z barvanjem postane propustnost v splošnem, razen pri umetni svili, manjša in s kuhanjem postaneta umetna svila in bombažni triko istotako malo propustnejša, ostalo blago pa ne.

Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec **»Franz Josefove« grenčice.** Po izkušnjah, nabranih na klinikah za notranje bolezni, je **»Franz Josefova« grenčica** izredno dobrodelno odvajalno sredstvo. **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Lepa odškodnina

Kakor smo poročali, se je ločil filmski zvezdnik Maurice Chevalier od svoje žene. Pristal je na odškodnino v znesku 15 milijonov frankov, katero pa ji bo izplačeval v mesečnih obrokih po 150.000 frankov. Yvonna Vallce bo s tem denarjem sijajno preskrbljena in Chevalier izjavlja, da ne bo nikoli več iskal sreče v zakonu.

Žrebanje v drž. razr. loteriji

dne 4. februarja 1933 so bili izžrebani v V. razredu naslednji večji dobitki:

30.000 Din srečka štev.: 63.165,
20.000 » srečki » 67.303, 34.424,
10.000 » srečke » 12.590, 18.827, 27.931, 39.904, 48.471, 40.345, 24.837, 32.744, 53.264, 55.330, 76.672, 89.115, 92.377, 91.570, 93.727, 99.267,
8.000 » » » 46.935, 86.129, 91.174, 94.022, 2.092, 13.370, 31.411, 31.021, 66.128, 79.044, 93.195, 98.866, 57.390, 95.515, 97.190,
6.000 » » » 1.516, 4.170, 25.254, 37.591, 76.362, 81.272, 87.907, 1.431, 18.390, 26.905, 61.065, 86.004, 28.892, 45.351, 55.671, 71.404, 87.050.
5.000 » » » 3.939, 20.398, 23.058, 24.888, 29.724, 41.274, 66.633, 66.639, 84.538, 2.998, 20.350, 31.455, 35.844, 58.042, 74.409, 79.305, 93.186, 3.236, 49.560, 67.257, 81.196.

Zaradi telefonskega sprejemanja ne jamčimo za točnost številk. Žrebanje se bo vršilo vsak dan do 27. t. m. Komur bo srečka izžrebana za majhen dobitek, mu jo bomo na željo zamenjali za še neizžrebano srečko, tako da bo mogel igranje nadaljevati na visoke dobitke. Zamenjavali bomo le toliko časa, dokler bo kaj neizžrebanih sreč razpoložljivih. Manjše dobitke bomo objavljali naknadno.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Claude Mc Kay:

Mulatka

Ko mi je gospodinja na moje zvonenje prišla odpret, je najprej osuplo in skoraj jezno pogledala mojega belega tovariša, nato pa takoj stopila nazaj, kakor se to pravi gospodinji spodobi, in naju spustila noter.

Bila sva v središču Črnega Pasu, živahnega in zelo obljudenega dela Harlema, kjer živi večina njujorških črncev. V črno-sivi kameniti hiši je nekdo na vso moč zbijal po klavirju. Za igralcema se je drl ženski glas in prepeval znano jazz-pesmico. Nad glavo nama je igral gramofon in mameči šum nog, ki so v »drag-stepu« udarjale po tleh, nama je vabil srbečico v noge. Nisem izdržal. Sam sem se pričel vrteti, ko je mahoma nekdo tiho potrkal. Spet moja gospodinja! Tako na samem in zaupno bi mi rada nekaj povedala:

Ko sem se vrnil v izbo, mi je Gustav Gousted dejal:

»Zdi se mi, da jo moj obisk vznemirja.«

»Da,« sem mu odvrnil, »toda navaditi se bo morala na take reči, če hoče, da ostanem pri njej. Našo ulico imajo za eno najlepših v tem rajonu. Mnogo trgovcev in drugih oseb svobodnega poklica živi tu in moja gospodinja se kajpak boji, da ji hudobni jeziki ne bi očrnili hiše, češ, belce sprejema.«

»Saj jo razumem,« je dejal Gousted. »Misel, da se beli in črni sestajajo iz čisto nemoralnih nagibov, je pri belcih bolj domača nego pri črncih.«

»Popolnoma res,« sem odgovoril, toda s podobnimi mislimi se moramo boriti in stremeti po drugačni ureditvi odnošajev med obema narodoma, sicer bo naše delo na gospodarskem polju od dne do dne težje. Važno je to, da si vkljub vsem tradicionalnim predsodkom vendarle pri meni.«

»Tako je,« je pritrdil Gousted. Vstal je in pričel stopati po sobi gor in dol. »Kako bi na vse tole gledali doli v Texasu? Ne misli, da sem postal revolucionar šele tu na severu. Nak že, na jugu sem se bil navzel novih idej. Razlika je samo v tem, da se doli na jugu nisem smel odkrito pokazati kot tak.«

»Povedati ti hočem zgodbo,« je nadaljeval, »ta zgodba je tam doli na jugu največ pripomogla k moji izpreobrnitvi. Moji starši so bili Holandci. Od petih otrok sem bil jaz najmlajši. Ded je imel svoje plantaže. Po osvobojenju črnih sužnjev in ko je dovršil univerzo, je moj oče stopil v službo pri nekem bankirskem podjetju, kjer je imel precej sreče. Kmalu je prodal plantaže in obdržal edino hišo s par akri zemlje. Imeli smo mnogo služinčadi, večinoma so bili to črnci, nasproti katerim se je vedel moj oče popolnoma korektno. Oče kakor tudi mati, oba sta bila mnenja, da je treba črnca držati na njegovem mestu, da pa je mimo tega na vsak način treba spoštovati njegovo osebnost. Tako sta tudi zmerom postopala. S temi idejami sem rastel. Nikoli si nisem predstavljal, da more biti črnec enak meni, kakor se mi je zdelo nerazumljivo, da bi mi bil pes enak. Hkratu pa nikakor ne bi mogel pretepsti in ohromiti črnca, kakor tega nisem mogel storiti s psom. Prav tako moji starši niso priznavali splošno veljajočega mnenja, da je vsaka črnka vlačuga. Če bi jaz gledal na vse te reči drugače, kakor sem, ne bi mogel biti ljubljenec naše služinčadi, posebno črnokožih deklet.

Reči moram, da naš okraj ni bil poseben pekel za črnce. Kolikor se spominjam, so v vsem okraju linčali samo dva. Šest jih je rešil moj oče. Prav v zgodnji mladosti sem se igral s črnokožimi otroki. Ko pa sem vstopil v kolegij Eagle-Pointa, sem se namah znašel v povsem drugem ozračju. Skoraj vsi dovtipi so se vrteli okoli ubogih »nigerjev«.* Če kdo izmed študentov ni imel svoje »nigergaal«,** so ga gledali kakor kakega čudaka. Zato so tudi tisti, ki še svoj živi dan niso imeli nobenega dekleta, kmalu našli kako Susy, Mody ali Kleo.

V kolegiju nas je bilo dvesto. Mesto je bilo na eno stran precej raztegnjeno in kolegij je stal v njegovem severnem delu, na koncu glavne ulice, na levi je mimo njega tekla reka, na desni pa se je razprostiral smrekov les. Gospodarji mesta so bili kajpak študenti. Črnski kvartal je ležal v vzhodnem delu, blizu železniške proge. V tej četrti so bili študentje še večji gospodarji, kakor tam, kjer so stanovali belci. To je bil naš raj. Tam nam je bilo dovoljeno vse, kar je bilo drugod prepovedano. Vse je bilo naše, od najpriprostejših iger do najlepših mulatk. Kolovodja študentovskih gospodarjev črnega rajona je bil neki Dick Koleman, sin bogatega mešetarja iz Texasa. Vsi smo vedeli, da ima Dick najlepšo mulatko Eagle-Pointa. Ime ji je bilo Matilda. Njena mati je prala perilo profesorjem in tistim študentom, ki ga kakor Dick niso hoteli oddajati v javno pralnico. Nihče od njih ni vedel in ni hotel vedeti, kdo je bil njen oče. Najmanj pa je vedel o tem sam Koleman. Mi vsi smo govorili le o njenih prekrasnih očeh. Bila je precej visoke postave in barva njenega obraza je bila prelepo temnorjava. Če si jo srečal na ulici, nisi mogel iti mimo, ne da bi obrnila tvojo pozornost nase. Videti je bilo, kakor da za nežno temno poltjo kipi kri.

V kvartalu, kjer so živeli belci, je postala lepa »niger-gaal« predmet vsakojakih spletk. In mladi Koleman je bil sila ponosen na svojo vsemogočno in neomejeno vlado nad Matildo. Ona se je brez dvoma znala lepo oblačiti in ni zametavala oblek, ki jih ji je bil podaril. To se ve, mnogi so mu bili nevoščljivi, toda nihče se ni upal približati Kolemanovi »gaal«. Vsi smo se ga bali. Namah pa so se pričele širiti govorice, da je pol tucata študentov moralo iti v bolnico in da je tega kriva Matilda. Govorice so bile bog vedi kakšnega izvora, vendar pa sem trdno prepričan, da je bilo to delo belih dam. Naj bo to že tako ali drugače, dejstvo je, da je šerif na podlagi teh čenč ukazal izgnati Matildo iz mesta. Morala

* psovka, ki jo ameriški belci uporabljajo nasproti črncem.
** od besede »girl« = dekle.

Sportna nedelja

Primorje — na pol pota v ligo

Včeraj je v prvi kvalifikacijski tekmi za vstop v nacionalno ligo Primorje pičlo, toda zasluženo zmagalo nad Ilirijo — Obisk je bil rekorden — Gole so zabili Erman in Sočan za Primorje, Unter za Ilirijo

Ljubljana, 5. febr.

Čudno naključje je hotelo, da se je za prvi veliki nogometni dogodek na ljubljanskih tleh pripravilo celo letošnje muhasto vreme. Komaj teden dni je tega, ko so po vsej okolici, še bolj pa po bližnjih in daljnjih gričih ter hribih vriskali smučarji, od tedaj pa je snežna odeja kar vidno jemala slovo in do danes so vsaj v Ljubljani ostali po njej le sem in tja žalostni sledovi. »Dilce« so morale v kot in

kot nalašč

je prišlo onim nožicam, ki bi bile sicer morda le pohitele v belo naravo, da je bila na programu važna nogometna prireditev, ki naj bi do polovice odločila, kateri izmed ljubljanskih predstavnikov — Ilirije in Primorja — bo v letošnji sezoni prevzel častno nalogo in zastopal Ljubljano v nacionalni konkurenci za najvišji nogometni naslov.

Še nikoli, odkar se ta dva »večna« nasprotnika borita za nogometni primat v Ljubljani, ni bilo za njuno srečanje na zelenem polju toliko zanimanja kot danes. Znani dogodki za zeleno mizo, katerih izid je znova opredelil vse njune prijatelje na dva strogo ločena in temboli zavedna tabora, so z vso svojo tehtnostjo poskrbeli za

improvizirano reklamo,

ki je daleko presegala običajno iznajdljivost vsakokratnih aranžerjev. Zadnje dni pred tekmo sta iz obeh taborov izšla še dva živobarvna letaka, ki sta še vsem onim, ki jim je sicer naš nogomet, še manj pa zmaga tega ali onega, deveta briga, v dosedaj nenavadni obliki obrazložila stališče obeh strank v vprašanju tolikokrat izgovorjene »fuzije«. Za dogodek se je po vsem tem začela zanimati najširša javnost in zato ni čudno, če smo danes med publiko opazili gledalce, ki so pač prišli mnogo manj zaradi sporta in mnogo več zaradi drugačnih senzacij. Ta okolnost — kakor tudi navzočnost za Ljubljano visokega števila varnostnih organov — je vrgla na današnji »derby« nekoliko mračno luč. Upajmo, da je bil to samo prehoden pojav in da se bodo naše sportne razmere v teku dogodkov spet pomirile. Takrat bomo obema kluboma za takšen obisk, kot sta ga imela danes, čestitali z obema rokama!

Primorje : Ilirija 2:1 (0:1)

Naš nogomet je imel po dolgem času zopet svoj praznik. Kmalu po dveh so se začele valiti proti igrišču Primorja na Tyrševi cesti goste množice sportnih entuziastov in že davno pred napovedanim začetkom ob treh je bil okvir nogometnega četverokotnika »zaseden«; in še so prihajali ljudje! Vsega jih je bilo mnogo nad tisočpetsto.

Po neuspelem poskusu, da bi se »večna« rivala spojila v eno, je bilo treba vgrizniti v kislo jabolko in tvegati, kdo je boljši, komu od obeh moštev pripade častna, pa tudi težka naloga, da bo zastopal slovenski nogomet v nacionalni ligi. Vreme je bilo kar se pravi idealno, topel jug je pospravil sneg trud uprave pa še njegove ostanke, tako da je bilo tudi igrišče samo res prvovrstno. V teh okoliščinah je bil v naprej zagotovljen regularen potek igre, razen tega je bila rediteljska služba skoro odlično organizirana, po tistem: »Predvideti se pravi dobro upravljati.« Treba je priznati, da se je tudi občinstvo, ki je, razumljivo živo sledilo poedinim fazam igre in bilo po starem običaju dodobra ločeno v dva tabora, vedlo ves čas igre naravnost vzorno.

Nastop

Iz previdnosti je izostala predtekma, tako je že skoro polnoštevilno zbrano občinstvo že komaj pričakovalo začetka. Prvi aplavz so prejeli stražniki, ko so se tik pred začetkom plasirali na odkazana jim mesta. Takoj nato se je pojavilo na igrišču moštvo Ilirije v postavi:

Kervina - Jančič, Berglez - Unterreiter, Varčič, Golobček - Zadel, Svetic, Košak, Lah, Pfeifer

Severna stran je »svoje« moštvo sprejela z viharnim aplavzom, po par sekundah pa je posegla vmes tudi južna stran in prav tako toplo pozdravila »svoje« črnobele. Ti so nastopili v tej formaciji:

Starc - Sabla Vinko - Sočan, Slamič, Pišek II - Jug I, Erman, Lute, Franci, Uršič.

Po običajnih formalnostih sredi igrišča, ki so jih opravili sodnik g. Lepac in oba kapetana Varčič in Sabla, je I. s početnim udarcem takoj pred golom Primorja. Dvoboj Sabla-Pfeifer konča s kotom za I., ki ga bije Pfeifer, Slamič pa leženo odbije; žogo prestreže Unterreiter in kar iznenada udari na gol: po preteku prve pol minute je

I. v vodstvu z 1:0!

Šele po tej presenetljivi uverturi pride igra v pravi tek in prve minute izvede P. nekaj nenevarnih napadov, že v 6. min. doseže I. drug kot. Zadelovo žogo prejme Franci in preko Piška pride do Juga, ki drvi z njo sam po vsej polovici igrišča. Obotavlja se s strelom, pa ga prestreže Jančič in tako gre prva ugodna šansa P. po vodi. Ponovni napad P. konča v rokah Kervine, nato doseže Zadel v neenaki borbi z Vinkom in Piškom tretji kot za I. Z ogla tolče tokrat Unterreiter, toda obramba P. pošlje v out. In zopet je P. spredaj. Franci da idealen predložek Ermanu, ki povzame volley, ali žoga gre s podboja na podboj in se od Kervine odbije ven, v dveh minutah dve zamujeni priliki! Poteka šele deveta minuta in počasi prehaja premoč P. v polju do vidnejšega izraza. Ilirijanska obramba dela s polno paro, branilca sta na mestu in je zlasti opažati dober in miren start Bergleza. Halfi I. ubirajo izrazito defenzivno taktiko, drže krili, branilski par, ojačen z Varčičem, pa sredino. Igra se po večini med sredino in ilirijansko kaz. črto, toda taktika I., ki vprizarja krepke sunke po krilih, bi bila nevarnejša, če bi bil center njenega napada odločnejši. V gneči pred golom I. je napad P. brez moči, redko pride kateri napadalec do čistega strela in še tedaj trči žoga na sto in sto ovir. V 22 min. poda Slamič iz prostega strela prav lepo Ermanu, ta pa pošlje iz ugodne pozicije preko, že zopet neiskoriščena prilika! V 26. min. rezultira prvi kot za P., pa konča v autu, in nekaj minut pozneje riskira Pfeifer od daleč strel na gol, prav za prav prvi resnejši poskus iz. za gola v prvi minuti. Sodnik piska Vinkov foul na Košaku, obramba P. napravi zid, Košakova bomba se od zida odbije v kot, ali sodnik da »autkick«. Kmalu nato je opasno pred golom P., Pfeifer dobi v čisti situaciji žogo — to se mu v bodoče ne bo zlepa pripetilo — toda Starc preprečí prvo ilirijansko zrelo situacijo. Nadaljujejo se napadi P., Erman zaman poskuša srečo s prostim strelom, končno v 40. min. se P. nasmehne sreča: Lute krasno predloži pollevo, v eksekuciji tik pred golovo črto sta si Uršič in Erman v ostri konkurenci, pa porine Golobček kot tertius gaudens v kot. Strelja Uršič, Varčič ubrani z glavo, potem potegne Košak solo, pa se prezgodaj odloči in žoga postane Starčev plen. Zadnje minute je sicer P. zopet v napadu, toda po sodnikovem pisku je

POLČAS 1:0 ZA ILIRIJO.

Po odmoru obrani igra svoj stil. Počasi začenjajo Ilirijani z zavlačevalno taktiko. V 5. min. pade Varčič z roko na žogo, sodnik povsem napačno piska (žoga je udarila ob roko ne roka ob žogo!), pri tem zagreši še drugo napako s tem, da dâ prosti strel s črte. Takoj nato pa prezre pravi stoping z roko v kaz. prostoru. Naslednje minute je obramba I. na višku, zadržuje uspešno trajne napade P. in pošilja nevarne predložke na krila. Pri taki priliki si pribori Zadel kot, izvaja ga Košak, toda žoga gre v polje. V 25 min. idealno lepa kombinacija v napadu P.: Jug vrne Slamiču, ki pošlje zopet Jugu na čisto, center predloži Lute Ermanu na nogo in ostra bomba obsedi

1:1

Ogromno razburjenje med občinstvom in tudi med — igralci, saj je izenačenje že celo uro »viselo v zraku«. Pride do intermezza med igrači, edini incident vse prireditve! Po treh minutah se igra nadaljuje, dosedanji krepki tempo se stopnjuje. I. preneha z zavlačevanjem, igra je odprta, poteze so vseskozi ostre, tudi v samo igro sili malo pretirana ostrost. Toda sodnik je na mestu in neusmiljeno piska brez ozira na levo ali desno. Tako se mu posreči obdržati igro v rokah — in v dovoljenih mejah. V 32. min. bije Sočan prosti strel skoraj z istega mesta, s katerega je začetkom igre presenetil Unterreiter s svojim strelom; žoga gre v nevarni paraboli proti levemu gornjemu kotu, in izkaže se, da je bila za vratarja previsoka, padel je zmagonosni gol

2:1 za P.

Poslej se tempo po možnosti še stopnjuje. Moštvo I. se iznenada otrese apatične defenzivne igre in preide v krepke napade. Slika se iz temelja spremeni: P. povzame še nedavno ilirijansko taktiko zavlačevanja, Ilirijanom se mudi za vsako žogo, igra je sicer odprta, ali premoč I. v polju je nesporna. Obramba P. ima zadnje četrt ure opraviti pretežen del svoje naloge in jo absolvirala uspešno. V 40. min. zakrivi Pišek prav neroden kot, Košak ga izvaja, žoga gre čez prečko v kot, ki ga ponovno bije Košak. Igra se v bližini kaz. črte P. in deloma tudi v kaz. prostoru, nervoza je dosegla vrhunec: občinstvo navdušuje — vsak svoje — kravji zvonec je v akciji, pa reglja, raburjeni vzkliki. Nervoza prehaja tudi na igralce, v takšnem razpoloženju potekajo zadnje minute. Odrešilni sodnikov žvižg zabrlizgne šele v 47. min., potreben je bil podaljšek zaradi pavze po izenačenju!

Igra je bila izrazito

borbena in skrajno napeta

do konca, na prav velikem nivoju pa ni bila. Bilo je mnogo lepih kombinacij, zlasti pri moštvu Primorja, mnogo žilavih in vztrajnih obrambnih činov pri Iliriji, modre strategije je pokazala več Ilirija. V glavnem je igra potekla fair, če ne pomislimo na omenjeni incident, in je bila v tem pogledu povsem v davnem stilu tekem Ilirija:Primorje.

Moštvi se nahajata v dobri kondiciji: vzdržali sta do konca bitko, ki ni dala prilike za oddih. Odločila je igro srednja vrsta črnobelih, ki je igrala zelo ofenzivno, in kolikor je bilo potrebno, pomagala tudi svoji obrambi. Večji poraz Ilirije je preprečila sijajno disponirana ožja obramba Ilirije, ki ji je dobro poslužila tudi sreča. Pri vsem tem vratar Ilirije niti ni imel priložnosti, da bi pokazal svoje kakovosti, dočim je njegov kolega, ki tudi ni bil preveč zaposlen, imel vsaj nekaj prilik, da je uspešno posegel v tok dogodkov. Zelo dobri sta bili obe obrambi, v ilirijanski zlasti Berglez, pri čemer je treba poudariti, da je bila črnobela obramba mnogo manj zaposlena. Sabla je povsem onemogočal nevarnega Pfeiferja, lažje delo je imel Vinko, ki na desni polovici ni trčil na nepremagljive sile. Belo-zeleni krilci so se po uvodnih šibkostih, ki niso dolgo potrajale, vživeli v živahno razdiralno nalogo, dodajali so pa — sicer enako kot njihovi partnerji v nasprotni formaciji — često zelo netočno. Predvsem so zelo neugodno dojmili gledalce prosti streli, ki so prihajali točno na nogo nasprotnika! Velja za obe stranki! Oba napada sta bolehala na slabo zasedenem središču. Niti Lute niti Košak nista najboljši vodji napada, vsaj po današnji igri. Pri tem se je napad Primorja izkazal kot povezanejša celota, predvsem po zaslugi zaledja, ki ga je pošiljalo venomer naprej. Ilirijanski napad pa je dolgo take podpore od zadaj pogrešal, zato je tudi delal vidnejši vtis raztrganosti. Nosilec napadov je bil pri Iliriji po večini Pfeifer, vsaj uspešnejših. Zadel na desnem mestu je bil zelo šibka točka moštva. V primorjanskem napadu je bil najagilnejši Franci, Uršič je mnogo stvari z netočnim centriranjem pokvaril, Jug je bil vso prvo polovico igre zanemarjen, ko so ga pa bolj zaposlili, sta takoj padla dva gola, deloma z njegovim sodelovanjem. Od vseh krilcev je bil najbolj viden in uspešen Slamič.

Sodil je g. Lepac iz Zagreba v dobrem stilu, brez napake pa tudi ni bil.

PLAKETE
MEDALJE
ZNAČKE
POKALI IN
GRAVIRANJE
vse lastna izdelava
Griesbach i Knaus
Zagreb, Ilica 15. Tel. 71—57

Ostale nogometne tekme

Beograd: Bask : Sloga 6:3 (3:1).

Sušak: Gradjanski (Zagreb) : Orijent 3:1 (2:1).

Praga: Slavia : Sparta 4:3 (2:1).

Dunaj: Libertas : Frem-Cricket 11:1 (5:0). Sportklub : Post 10:1 (5:0).

Linz: WAC (Dunaj) : Urfahr 6:2 (1:1).

Budimpešta: Ferenczvaros : BSC 4:0, Ujpest : Vasas 10:1, III. okraj 2 Bar 5:1, Post : Hungaria 3:2.

Kaiserlautern: Sp. V. Fürth: 1. FC Kaiserlautern 1:0.

Frankfurt: Madžarska : Južna Nemčija 12:1 (5:0!).

Napolj: Napoli : Ambrosiana 3:0.

Nürnberg: 1. FC Nürnberg : Münchner 1860 2:0.

Berlin: Dresdner SC : Hertha 8:2.

Marseille: Olimpique : Kispest (Budimpešta) 5:3 (4:1).

Kolesarska sekcija ŽSK Hermes drevi ob 20. članski sestanek v gostilni pri Kmetu.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Drevi ob 20. seja sekcijskega odbora v gostilni Činkole.

Otvoritev smuške skakalnice v Celju

Včeraj je bila v Liscah pri Celju v navzočnosti tisočev gledalcev otvorjena nova smuška skakalnica Smučarskega kluba Celje. - V konkurenci je zmagal Fran Čop (Ilirija). - Izven konkurence je startal Norvežan Arne Guttormsen

Danes ob 11. dopoldne, se je vršila svečana otvoritev nove skakalnice smuč. kluba Celje v Liscah pri Celju. Pod skakalnico, je učitelj g. Henrik Kodella kot najstarejši aktivni smučar v Celju pozdravil opata g Juraka, poveljnika polka g. Golubovića, poveljnika vojaškega okrožja polkovnika Gavrilovića, predsednika MZSP g. Ivana Roglača ter vse prijatelje belega sporta, ki se jih je zbralo okoli 100. G. Kodella je govoril nato o vzgojnem pomenu skakanja za smučarje in končno prečital pozdravno brzojavko, ki je bila poslana pokrovitelju jugoslovenskega zimskega sporta Nj. Vis. prestolonasledniku Petru. Nato je opat g. Jurak blagoslovil novo skakalnico in v kratkem nagovoru poudaril pomen smučanja za zdravje in vzgojo mladine. Nato so izvedli Ervin Gračner (smuč. kl. Celje), Norvežan Arne Guttormsen ter Faust Križmanič (SPD Celje) tri otvoritvene skoke v zelo lepem stilu. Svečanost je z govorom zaključil polkovnik g. Golubović, ki je v imenu vojske čestital graditeljem ter podčrtal pomen smučarstva za hrabrost in disciplino naše vojske.

Ob 14. se je pri novi skakalnici, na katero so morali zaradi južnega vremena vojaki že prejšnji dan nanesti velike množine snega, zbralo okoli tisoč gledalcev, da bi prisostvovali medklubski skakalni tekmi, ki je bila za Celje zelo privlačna novost. Na startu se je javilo 18 tekmovlcev, in sicer v konkurenci, 5 pa izven konkurence. Med slednjimi je bil Norvežan Guttormsen in trije člani akademskega smučarskega kluba iz Gradca. Vsak tekmovalec je moral izvesti dva skoka, dosegljivih je bilo 240 točk.

V konkurenci so se plasirali: 1. Fran Čop (SK Ilirija) 193.6, 2. Mirko Mejavšek (SPD Celje) 186.6, 3. Milan Šubic (SK Ilirija) 145.4, 4. Tonček Pliveršek (SPD Maribor) 140.6. 5. Tone Stopar (SPD Maribor) 138.3, 6. Fric Skoberne (Smuč. klub Celje) 133.6. 7. Faust Križmanič (SPD Celje) 105.6.

Izven konkurence je bil vrstni red naslednji: 1. Arne Guttormsen (Norveška) 220 točk, 2. dr. Eichholzer 192.1, 3. Ing. Erlinger 191.6, 4. Maks Drofenig (vsi trije Gradec) 181.6, 5. Pribovšek (Ilirija) 152.4.

Najdaljši skok dneva je bil 32 m in ga je izvedel Guttormsen. V konkurenci je bil najdaljši skok Čopa s 23.5 m.

Ob 17. je g. Kodella razglasil rezultate. Po kratkem nagovoru g. Roglača in zastopnika JZSS g. Jelinča iz Ljubljane so bila razdeljena darila. Najboljši trije tekmovalci v konkurenci so dobili praktična darila in diplome.

Žena v sodobnem svetu

Ženski študij na škodo moškega študija

Iz Anglije in Nemčije čujemo o novem pokretu glede ženskega študija, ki se nanaša predvsem na študij na univerzah. Po dunajskem »Journalu« povzemamo, da so oksfordski študentje stavili zahtevo, naj številčno razmerje med spoloma na visokih šolah uredi numerus clausus za ženske slušatelje, da se zagotovi moški karakter poučevanja. Zahteve oksfordskih študentov so našle navdušenega zagovornika v osebi nekega dr. Venzmerja v Nemčiji, ki mu numerus clausus za slušateljice niti ne zadostuje in ga zavrača kot polovičarsko pomožno sredstvo. Mnenja je, naj bi se ženske šolale na nekakih univerzah nižjega reda, če si pravice do študija že ne dajo odvzeti. Pa poglejmo, kaj hočejo prav za prav doseči ali preprečiti ti boritelji za omejitev ali pa popolno oddelitev ženskega študija od moškega na univerzah! Dr. Venzmer trdi namreč, da je študij prikrojen drugačnemu ustrojstvu ženskega duha, da je študij zavoljo tega bolj voden in da je tako nivo izobrazbe študentov nižji. Svojo radikalno zahtevo, ki odklanja celo številčno omejitev, podpira s trditvijo, da bi še nekaj malo slušateljic nalagalo docentu dolžnost, zajeti učno snov tako, da bi slušateljice mogle slediti. Navaja tudi dejstvo, da je bilo l. 1914. v Nemčiji med 62.000 študenti le 3700 žensk. Od tedaj pa da se je število študentov podvojilo, a da je število žensk samih med njimi od tedaj celo petkrat večje, tako da je danes v Nemčiji v vrsti študirajočih vsaki šesti ženska, kar smatra za porazno dejstvo. Nadaljuje z naštevanjem vseh onih strok, v katere so si v Nemčiji šolane žene priborile vstop, in nas opozarja na slabe kulturne razmere v Ameriki, katerih krivec je baje ženski spol, v katerega rokah je razvoj ameriške kulture.

Naše mnenje je, da ni vredno spuščati se v polemike v kvalitativnem ustroju ženskega duha in njega usposobljenosti za študij. S tem predmetom so se pečala pretekla stoletja in danes menda nihče, ki je o tem količkaj razmišljal in opazoval žensko delo na duševnem področju, ne bo več oporekal in odrekal ženskemu spolu soudeležbe na visokošolskem študiju ali pa jih pošiljal na nekake univerze drugega reda. Če človek v vsakem svojem podjetju stremi za izpopolnitvijo, vendar ne bomo šli tu po poti navzdol, ampak bomo izkušali popraviti svoje nedostatke. Jasno nam mora biti, da si žene ne bi bile mogle priboriti dostopa v najrazličnejše poklice, v katerih dandanes delujejo, če za to ne bi imele nujno potrebnih sposobnosti. Saj se v ocenjevanju ženskih sposobnosti gleda mnogo bolj kritično kot pa pri ocenjevanju moških sposobnosti. Pri moškem se njegove sposobnosti nekako apriorno predpostavljajo, ženska jih pa mora šele dokazovati. Dr. Venzmerjevo trditev samo o krivdi ameriških žen pobija dober poznavalec ameriških visokošolskih razmer g. Timpe iz Milwaukeeja, ki dokazuje, da žene ne nosijo krivde za slabe razmere, ampak da tičijo vzroki za to vse kje drugje.

Rajši se potrudimo torej malo dalje pri razglabljanju o vzrokih padca nivoja visokošolskega študija in izkušajmo priti reči malo globlje do dna. Dejstvo je pač res, da je splošni nivo padel. O tem smo si na jasnem ne le pri nas, kjer je kader doma vzgojene akademsko naobražene družbe še zelo mlad, ampak so si na jasnem tudi tam, kjer stoje univerze že stoletja dolgo. Torej vidimo, da je to pojav, ki se danes kaže že povsod. Vemo tudi za dejstvo, da se krog akademske mladine konstantno številčno širi, toda nasprotnikom ženskega študija ne gre v glavo in jim ni po volji, da se krog ženske akademske mladine širi mnogo hitreje kakor krog moškega naraščaja.

Ustavimo se torej pri tem pojavu večjega številčnega prirastka ženske mladine na visokih šolah v primeri z moško. Že pred letom dni sem na istem mestu razpravljala o tem pojavu in sedaj morem ponovno opozoriti na iste vzroke, ki ženski naraščaj navajajo k sorazmerno večjemu obisku visokih šol. En moment, ki jih k temu navaja, je pač ta, da se danes nikomur več ne vidi čudno, da se dekle po dokončanih gimnazijskih študijah napoti še na univerzo. Kajti mnenje, da more tudi ženski spol zadostiti vsem pogojem akademskega študija, je prešlo od prepričanja prvoboriteljev v mase. Danes tudi v masi ne prevladuje več mnenje, da je žena poklicana samo za delo v domu in za vzgojo naraščaja, ampak da ima tudi ona pravico slediti glasu svoje notranjosti in se odločiti za ono poprišče življenjskega udejstvovanja, ki ustreza glasu te njene notranjosti.

Drugi moment velja enako za moški kakor za ženski naraščaj. Po dokončanih srednješolskih študijih bi marsikak abiturient ali abiturientka zelo rada vstopila v pridobitveno življenje, a jima ni dano. Kaj potem? Po treznem premisleku je bolje, usposabljati se naprej za eksistenčno borbo kakor pa čakati praznih rok na odrešitev doma. Ta moment ima morda še mnogo bolj v oblasti dekleta, kajti dandanes je pač zelo malo možnosti danih za ugodno zakonsko zvezo.

Kakor vidimo, predstavlja danes visoka šola marsikomu, ki jo obiskuje, in tudi marsikaterim roditeljem pa, neko šolo, ki z gotovimi svedočbami daje upravičenost v konkurenci za kak tako zvani višji poklic, kakor daje na primer kaka obrtna šola svedočbo za kak nižji poklic.

Tako smo prišli do onega momenta, ki povzroča padec nivoja izobrazbe študentskega naraščaja, katerega krivda se nalaga soudeležbi ženskih moči na tem poprišču. Po treznih razglabljanjih o vzrokih prihajamo torej do zaključka, da ne leži krivda na soudeležbi žensk pri tem delu ali pa na drugačnem ustrojstvu ženskega duha, ki takemu delu zaradi tega ne more biti kos, ampak da leži krivda predvsem v slabih socialnih prilikah, v katerih je doraščajoča moška in ženska mladina v današnjem času. Pravim, moška in ženska, kajti nihče mi ne bo mogel oporekati, če trdim, da je opažati padec nivoja prav tako pri moškem naraščaju, če že govorimo o padcu ženskega nivoja. O tem bi se dalo danes še težko govoriti, ker imamo le kratko dobo ženskega študija za nami in v tem času bi mogli prej opaziti napredek kakor pa nazadovanje.

Naposled moramo vedeti tudi to, da nam številčni prirastek tako na eni kot na drugi strani še ne donaša tudi za to potrebnega prirastka kvalitet. Kajti smisel študija onih, ki jim je študij sredstvo za dostop v socialno višji poklic, se občutno loči od študija onih, ki jim je študij namen sam. Delo na študiju teh dveh vrst še v bistvu samem ni blizu, ampak je ločeno drugo od drugega po globokem prepadu, ki ju loči pri odgovoru na vprašanje: »Zakaj delam?« Predstavniki slednjih so danes tako rekoč utonili v morju onih drugih. Najvrednejši predstavniki visokošolskega študija danes so na splošno pač tisti, ki v eni osebi združujejo oba smisla študija. In da so si slušatelji in slušateljice v tem tako sorazmerno enaki, se ne da zavračati.

Gotovo ni to več tisti idealni namen univerze iz preteklih dob in da se je lice današnjega akademika preobrazilo v nekaj manj idealno sliko, kakor je bila slika nekdanjega akademika, je pač sila razvoja razmer v teku časa od prvih postankov univerz do današnje univerze. **Nina Korene.**

Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska.

Huda avtomobilska nesreča

Ptuj, 5. februarja.

Ko se je v soboto popoldne vračal hlapec Krajnc Anton, uslužben pri posestniku Dobniku na Hajdini, z vozom domov, ga je na cesti na Bregu dohitel osebni avto, last g. Fischerja Ludovika iz Čakovca, ki je dajal predpisane signale. Krajnc je hodil poleg konj in je iz dosedaj neznanega vzroka prišel pod avto ter dobil hude poškodbe po vsem telesu, najbolj pa na glavi.

Ranjenca je takoj naložil lastnik na svoj avto in ga hitro pripeljal v bolnišnico, kjer so ponesrečenca takoj operirali. G. Fischer je trdil, da je Krajnc hotel v trenutku, ko je privozil mimo, se s tem izogniti, da je odskočil na nasprotno stran ceste. Kdo je kriv nesreče, bo ugotovila šele preiskava.

Požar v Slovenji vasi

Nevaren požar je nastal te dni popoldne pri posestniku Ulejsu Jožefu v Slovenji vasi. Goreti je začelo na strehi, ki je bila slamnata, in je bilo na mah vse stanovanjsko poslopje v plamenih. Zgradba je bila delno zidana, delno pa lesena. Zgorelo je tudi nekaj žita in turščice. Škoda se ceni nad 13.000 Din, ki je krita z zavarovalnino.

Prva je zapazila ogenj Terezija Ulejsova, ki je takoj poklicala vaščane na pomoč in so vaščani ogenj sami pogasili in ga lokalizirali. Ogenj je nastal zaradi slabega dimnika, ki je imel razpoko in je kritičnega dne gospodinja kurila v peči.

---

se je žrtvovati v korist morale belcev v našem mestu. Uprla se je le zdravniškemu pregledu, prav za prav pa nihče od študentov ni dolžil nje in torej ni bilo za to prav nobenega povoda. Samo meščani mesta Eagle-Point bi se je radi iznebili. Bila je lepa in povrhu še mulatka. To je bilo dovolj.

Kmalu po teh spletkah sem nekoč moral iti v mesto po vsakojake risarske potrebščine. Na Glavni ulici me je nekdo poklical. Bil je Koleman, ki je z nekim sošolcem tekel za menoj. Na najostudnejši način sta se norčevala iz nesreče, ki je zadela ubogo Matildo. Bil sem slabe volje in zato sem molčal. Šli smo mimo cerkve in smo ravno hoteli zaviti v ulico, ki se ji pravi »Črnske vrste« in ki vodi iz črnske četrti v drug del mesta, ko se je namah pred nami pojavila Matilda.

Na sebi je imela temno sinje krilo, jopico z odprtim vratom in z rdečo iglo na prsih. Njen žalostni pogled jo je delal še lepšo, kakor je bila tako.

»Dick,« je dejala, »Dick Koleman, mar ne veste, da me bodo nocoj izgnali iz mesta, ker sem baje okužena? Mar ne veste, da je to najostudnejša laž?

Koleman je bil ves zmeden, gledal je kakor kak najbolj bedast oven. S pomilovanjem sem ga opazoval. Namah pa je zakričal:

»Črnka! Ali ne veš, da ne smeš ustavljati na pločniku belega človeka? S pločnika moraš stopiti! S poti!«

Matilda se ni ganila. Tedaj pa je Koleman zamahnil in jo udaril s pestjo po licu.

»Evo, črnka, da ne pozabiš, kam spadaš. Naučil te bom!«

Dekle se je zgrudilo na tlak. Iz ust in iz nosa ji je tekla kri. Ves prestrašen sem zaklical Kolemanu:

»Kaj vendar počenjaš?«

Obrnil se je in se mi grozeče približal, toda preden je utegnil vzdigniti roko, sem ga z vso silo tresknil po glavi, prav med oči.

Ta dogodek je vplival name silneje, kakor linčanje. Še tisti dan sem ostavil kolegij.«

V izbi nad nama je gramofon igral »Sanjavi solnčni jug« — najnovejši valček, ki je vse prebivalce »Črnega Pasu« spravil ob pamet. Pred očmi so mi nehote vstajale podobe črnih, lepo zaokroženih in polnih teles, vrtečih se v divjem plesu. Na drugi strani ceste je pianist še zmerom neutrudljivo zbijal po klavirju in energično dekle se je še zmerom drlo na ves glas:

»Mila Emalina, moja draga gaal!«

Gustav je vstal, se nasmehnil in tiho ponovil.

Po filmskem svetu

Kaj pripoveduje Trude von Molo o svojem potovanju po sončni Portugalski

Hamburg, Pariz in Lizabona s tri poglavitne postojanke novega Ufinega zvočnega filma »Beli demon« (opojni strup). Potrebno je bilo poglobiti se v življenje trgovcev z opojninami, kajti le tako nam je bilo mogoče ustvariti film s tolikimi senzacijami. Pustolovski lov brez prispodobe. Glavno vlogo igra naš stari znanec Hans Albers. Pa tudi jaz nisem kar tako! Prišla sem tudi na svoj račun, saj sem partnerica

Hans Albers in Trude von Molo v zvočnem filmu »Beli demon«, ki ga je režiral Gerron.

»zmagovalca«. Poleg doživetja v filmu samem sem doživela v sebi sami nekaj čudežno lepega. Kdo bi mogel popisati prekrasne dneve, ki sem jih preživela na čudovitem parniku družbe Hapag na »Generalu Osoriju«, ko nas je peljal čez zrcalno glakdo površino Biskaye v Lizabono. Želela bi, da bi tudi gledalce tega filma pogled na fantastično, tisočerobarvno, živahno življenje Lizabone tako silovito zgrabilo, kakor je mene.

Poleg res napete vsebine nudi »Beli demon« še vpogled v zanimivosti in pulziranje treh velikih mest, Hamburga, Pariza, Lizabone. Posebno dragi so mi spomini na vtiske Lizabone. Prav za prav nismo utegnili časa zase nič izrabiti, kajti Kurt Gerron, ki je režiral »Belega demona«, nas je vedno znova priganjal k hitremu delu! Eno popoldne pa sem si le ukradla. Napotila sem se bolj v notranjost dežele. Najprej nisem mogla svojim lastnim očem verjeti, ko sem videla toliko čudežno lepega cvetja. Pa ljudje! Vedno glasni, vedno veseli! Revni, raztrgani, a vedno se smehljajo. Kako srečni ljudje! Tako preprosto živijo, tako so skromni, tako zelo zadovoljni tudi brez reči, brez katerih največji del našega ljudstva sploh več živeti ne bi mogel.

In pa deca! Človeka naravnost gane, ko jih vidi tako brezskrbno srečne... Naj naredijo, karkoli se jim poljubi, proti njim si brez moči. Iz njihovih oči sije sreča. Nič manj pa niso srečni njihovi roditelji, čeprav se ves ljubi dan z otroki prepirajo, jih oštevajo, se smejejo, jočejo.

A mi? Mi pa moramo medtem proučevati problem, kako bi se človeštvo osvobodilo demona opojnih strupov. Ves ljubi dan divje delamo, vse te prekrasne dneve moramo preživeti v trdem in napornem delu. O, tako malo, tako zelo malo uživamo tiste božanske brezskrbnosti srečnega ljudstva tam okrog Lizabone! Saj naš film ni le zabavna igra, marveč je ogledalo, ki se v njem zracli eden problemov, s katerim se moramo ubijati... Kako se vse to godi, vam bo razodel film.«

Iz življenja naših filmskih ljubljencev

Martha Eggerthova pravi: »Za ljubezen ima človek vedno čas«

Martha Eggerthova! Ime te dražestne plavolase Madžarke je danes popularno po vsem svetu. Kakor kako čudežno dekletce jo obožuje staro in mlado, moški in ženski svet.

Njen življenjski sen je bil postati nuna. Predstavljala si je, kako krasno je živeti v zatišju samostanskih zidov mirno in tiho, zadovoljno in srečno. Seveda ni imela takrat 10-letna deklica še pravega pojma o žrtvah takega zapuščenega življenja. Martha Eggerthova je hčerka nemškega bančnega direktorja v Budimpešti. Tam je posečala tudi nemško ljudsko in srednjo šolo. Prav rada se je sicer učila, toda odmori pri šolskem pouku so ji bili ljubši. Učenje jo je le nekoliko dolgočasilo in najrajši je plesala, pela ali deklamirala. Kazala je veliko ljubezen do gledališča in res je že z enajstim letom bila prvič na odru. Igrala je lutko v »Hofmanovih pripovedkah« in pozneje v »Janku in Metki«. Kritika je bila navdušena in časopisje je pisalo o »čudežnem detetu« dolge slavospeve. V istem letu je Martha pela na koncertu budimpeštanskega filharmoničnega orkestra in zopet je dosegla uspehe. Odsihdob je njeno življenje dobilo novo smer: glasba in gledališče. Dobila je angažma pri opereti, kjer je pela glavno vlogo v opereti »Manequin« in baš zaradi nje je doživela opereta pravcat triumf, tako da je šlo delo stokrat preko odra.

Ko je prejela ponudbo za angažma na Dunaju na Johann Straussovo gledališče, sta jo spremljali na potu mati in profesorica petja. Mati, ki je bila do svoje poroke dobra in znana pevka ,po zunanjosti pa lepa ženska, je prva stopila v direkcijsko pisarno. Prijazno so jo sprejeli in naprosili, naj kaj zapoje. Toda smehljaje se je odvrnila, da angažma ne velja njej, temveč hčerkici, ki je bojazljivo stala za njo. Ko je ta odpela arijo iz »Vijolice na Montmartru«, je bila takoj angažirana. Eno leto in pol je bila na Dunaju. Na izrecno željo skladatelja Kalmana je pela »Vijolico« tudi v Hamburgu, kjer jo je spoznal priznan filmski režiser Eichberg in pridobil za film.

Mnogo se je Martha udejstvovala pri filmu, ker jo odlikujeta neverjetna pridnost in vztrajnost.

Ko so jo vprašali, ali igra rajši na odru kakor pri filmu, je odgovorila, da ima eno kakor drugo svoje čare. »Spočetka sem se prav nerada odločila za film in mnogo ponudb sem gladko odklonila, zdaj pa, ko sem spoznala, da se je baš po filmu krog mojih prijateljev tako povečal, sem vzljubila film istotako kakor teater. Treme sicer ne poznam, toda pri sleherni svoji filmski premieri sem razburjena, ker se zavedam, da se kasneje pri filmu ne da prav nič več popraviti. Čisto drugače je na odru. Tu lahko popravim eno kakor drugo in mi viharni aplavzi navdušenega občinstva dajejo novih sil, domislekov in poguma.«

Martha Eggerth živi s svojo materjo, ki jo ljubi tako goreče, da se od nje niti za en dan ne odstrani. Ona vedno pripoveduje, da živita druga za drugo. »Nimam skrbi ne za gospodinjstvo, niti za obleke in toalete, mamica skrbi za vse in če bi nje ne imela, bi mi bilo zelo hudo na svetu.«

»Sredstev za lepotičenje ne rabim nikakih. Trikrat dnevno se umivam z vodo in milom in pri tem opažam, da mi je teint ostal povsem svež.« In čisto prav ima naša Martha, kajti ob pogledu na njo se človek nehote spomni pravljice o princesi, katere ličica so bila bela kakor mleko in rdeča kakor kri. Športno se Martha udejstvuje prav malo baš radi pomanjkanja časa. Kadar pa ji le nekaj časa preostane, prav rada plava, vesla in se drsa. Pretekli mesec je napravila svojo prvo potovanje, ki je bilo namenjeno oddihu in odpočitku. Peljala se je z materjo v St. Moritz. Sicer pa se naša očarljiva filmska »zvezdica« pridno uči jezikov, dosti pleše in se uri v akrobatiki. Bila je pol leta v Skandinaviji, eno celo leto v Ameriki, kjer se je sijajno priučila angleščini.

Tudi za ljubezen najde Martha še dovolj časa. Ko je bila stara petnajst let, je bila prvič zelo, zelo zaljubljena. Na Lidu je spoznala mladega italijanskega grofa, šarmantnega fanta, ki je pa po Marthinem pripovedovanju imel zgolj to napako, da jo je hotel poročiti. Ko ji je njen oboževatelj stavil ženitno ponudbo, se je tega tako ustrašila, da mu je ušla in nikoli več se nista videla. Drugo ženitno ponudbo ji je napravil neki ubog igralec in tretjo neki slavni ameriški letalec. Vse tri je odbila ter pravi, da bi se za zakon le težko odločila. Sicer pa se ne ve, kaj še prinese bodočnost.

To je v kratkem nekaj iz življenja te ljubljanske filmske publike, ki osvaja svet. Baš te dni stoji Martha zopet v ateljeju in sicer pod režijo Oswalda pri filmu »Havajska roža«, slavni Abrahamovi opereti. Njen partner je Svetislav Petrović. Film bo v kratkem gotov in nadejamo se, da bo uspel sijajno, če upoštevamo, da so najboljše umetniške sile zaposlene pri njem. Od filmov, ki jih je Martha Eggerthova med tem dovršila in katerih premier v Ljubljani še ni bilo, omenjamo zlasti film »Valčkov čar« (Der Traum von Schönbrunn), »Cesarjev valček« (Audienz in Ischl) in baš te dni v Ljubljani se predvajajoči film »Halo Baby«, ki je bil na sporedu v Berlinu pod naslovom »Das Blaue vom Himmel« in na Dunaju »Eine Frau unter Tausend«. Film »Hallo Baby« je bil triumf vsepovsod, tako zaradi igralcev in ljubke vsebine, kakor tudi radi šlagerjev in muzike, ki jo je komponiral Paul Abraham. »Hallo Baby« bo nedvomno ugajal tudi v Ljubljani in krog Marthinih oboževalcev se bo po uspehu tega filma še povečal.

Filmi, ki so sedaj v delu

I. Neubabelsberg: »Vse iz ljubezni«. Jan Kiepura, Jenny Jugo, Ralph Artur Roberts, Ida Wüst, Paul Kemp. — **»K 1 napada«:** Maly Delschaft, Bernhard Goetzke. — **»Spijoni na delu«:** Brigita Helm, Karl Ludwig Diehl, Oskar Homolka, Theodor Loos.

II. Ufa Tempelhof: »O čem sanjarijo ženske«: režiser Bolwary, Gustav Fröhlich, Mora Gregor, Peter Lorie. — **»Havajska roza«:** opereta Paula Abrahama, Martha Eggert, Ernst Verebes, Eugen Rex.

III. Jofa atelje: »In kdo bo poljubil mene«: Georg Alexander, Marion Taal, Felix Bressart. — **Pozdrav in poljub — Veronika«:** Frančiška Gaal, Paul Hörbiger, Hilde Hildebrandt.

IV. Terra atelje: »Tajfun«: Liane Haid, Inkišinov.

V. Efa atelje: »Ljubezen, kakor jo žele ženske«: Olga Čehova, Alfred Abel, Theodor Loos.

Zunanji posnetki se vrše na rivijeri za film **»Mala prevejanka«** z Dolly Haasovo in Ottom Wallburgom; na Gardskem jezeru za film **»Ana in Elizabeta«** z Dorotheo Wicekovo in Hertho Thielejevo; na otoku Mallorci za **»Zvezdo iz Valencije«** z Liano Haidovo; v Krummhüblu za **»Ljubimkanje«** z Magdo Schneiderjevo; na Zugspitzi za **»Skok v prepad«** s Harry Pielom; v Kairu za **»Sezona v Kairu«** z Willyjem Fritschem in Renato Müllerjevo.

Asta Nielsen se joče

Najprej velika hišna fasada in ob njej hodiš po veliki dvorani Jofinih ateljejev. Cesta je mokra, ker je padel pravkar ateljejski dež. Odsev žarometov se lesketa v lužah.

Večerna samota. Vtis je prepričevalno resničen. Dež je razgnal ljudi. Nekaj tiste samote in mraza, ki ga človek prav posebno občuti v zapuščeni ulici, ki je čez dan vsa živa, veje povsod.

Tesno se stiskata ob vratih dva mlada človeka. Ellen Schwannecke in Carl Balhaus ju igrata. Ljubita se. Ne, nikakšna cmerova ljubezen. Slika preproste prisrčnosti, ki deluje kakor drobec toplote v hladnem prizoru.

Oba imata svoje pomisleke in nočeta nadaljevati pogovora gori, na toplem, v stanovanju staršev. Mož nerodnih kretenj, ki stopica pred hišo sem in tja — tudi ni brez pomislekov. Morda ju noče motiti morda se ne upa.

Ta prizor deluje zelo močno. Nekaj neizgovorjenega, zadržanega, slučajnega je v njem. Režiral ga je Erich Waschneck, ki je prevzel vodstvo prvega govorečega filma Aste Nielsen »Poslednja ljubezen«.

Nato vidimo prizore z njo, veliko tragedko. Prizori ,ki jasno pokažejo, da je še prav tako močna, kakor je bila v letih filmskega bleska.

Pogovarja se z neko žensko, ki jo igra Elizabeta Wendt. V sobi sanatorija za živčno bolne, kamor so jo poslali. Tam govori neznanka v trenutkih, ko se ji vrača razum o možu, ki je pri njem delala tudi Asta Nielsen kot kiparka. Ne ve, da je oženjen in zdaj zve iz ust blazne žene, kako ga ljubi.

Skromen dialog. In skromne kretnje Aste Nielsen.

Samo njene oči govore. Dobro ve vsakdo, kaj hočejo povedati. Počasi pridejo prave, velike solze. Vse tiho je v ateljeju. Moč velike osebnosti in velike umetnice je prevzela vse.

Filmski drobiž

Willy Forst se mudi trenotno na Dunaju. Njegovo bivanje na Dunaju je čisto rodbinskega značaja.

Hans Fidesser, član berlinske mestne opere, priljubljen tenorist, je angažiarn za vlogo Lila Tara v filmski opereti »Havajski rožiˮ.

Vlasta Burian dela nov film. 13. februarja prično v Pragi snemanje novega Burianovega filma, ki se bo imenoval »Adjutant Njegovega Veličanstva«. Film bo izdelan v češkem in nemškem jeziku.

Abrahamova najnovejša operata **»Ples v Savoju«** bo izdelana tudi kot zvočni film. Pravico filmanja tega prekrasnega operetneg dela si je pridobila berlinska filmska družba Cine Allianz.

Emil Jannings bo po dovršitvi svojega filma, ki ga snemajo v Parizu, prišel na Dunaj, kjer bo gostval in igral tragikomično vlogo v najnovejši Wernerjevi drami »Stari gospod in plesalka«.

Marcella Albani igra glavno vlogo v novem italijanskem filmu »Ne bodi ljubosumen«. Film je bil izdelan v Rimu.

Prve priprave za Ufin film »Zvezda Valencije« so dokončane. V filmu bodo igrali Liane Haidova, Paul Westermaier, Ossi Oswalda. Snemanje v Španiji se je že začelo.

Harry Piel dela nov film »Skok v prepad« ali »Sledovi v snegu«. Poleg njega bomo videli v tem filmu še Elgo Brinkovo, Camillo Spirovo in Antona Pointnerja.

V Bohinju se proda GOZD

zaraščen z bukovino in smrekovino v izmeri 26 ha, za kupnino 70.000 dinarjev.

Sprejme se tudi vloga Posojilnice v Radovljici. 2279

MALI OGLASI

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Štoparico in pomožno delavko dobro izvežbani v izdelovanju damskih torbic, takoj sprejmem. — Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro »Stalno mesto«. 3213-1

Mesarski pomočnik (mlad — z dežele ima prednost) dobi takoj službo v Ljubljani. Oglasiti se mora osebno na naslov, ki ga pove oglasni oddelek »Jutra«. 3169-1

1000 Din mesečno samostojni ženi v Ljubljani, za 12dnevno nadzorovanje lokala in za 18dnevno hrano s prenočevanjem — ako boljšemu obrtniku začasno posodi 10.000 Din. »Štefan«, Maribor, Mlinska št. 8. 2904-1

Samostojno kuharico vajeno okusne meščanske kuhe, ki je že služila v boljših družinah, z dobrimi spričevali, sprejmem k dvem osebam proti dobri plači. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 2977-1

Tkalski mojster z večletno prakso dobi dobro mesto v večji tkalnici. Reflektira se samo na strokovnjaka svoje stroke. Ponudbe je poslati na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Mojster«. 2610-1

Vajenci ke

Modni salon »Klobuk« sprejme vajenko takoj. Gajeva 1/IV, nebotičnik. 4274-44

Trgov. učenca s primerno šolsko izobrazbo sprejme Edo Löschnigg, trgovina, — Smarje pri Jelšah. 4245-44

Trgovska vajenka pridna in poštena, z 2-letno učno dobo želi vsled opustitve trgovine vstopiti do popolne izučitve v večjo trgovino z mešanim blagom. Naslov: Danica Babič, Zagorje ob Savi - Kisovec. 4264-44

Brivskega vajenca sprejmem takoj. Prednost ima tisti, ki ima že kaj učne dobe. Naslov v ogl. odd. »Jutra« 4297-44

Deček brez očeta star 15 let, bi se rad izučil brivske ali kake druge obrti, kjer bi imel hrano in stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 4372-44

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Radio-tehnik išče mesto za takoj. — Pismene ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Zmožen tehnik« 3240-2

Več gospodinjskih pomočnic pridnih, z različnimi sposobnostmi, priporoča gospodinjam posredovalnica v Šelenburgovi ulici 7/I. Brezposelna dekleta dobe prenočišče. Naroča se list »Gospodinjska pomočnica« 3177-2

Mlada postrežnica išče službo. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Mlada 38«. 3168-2

Mlada služkinja z večletno prakso, vešča vseh hišnih del in kuhanja, išče mesta za takoj pod šifro: »Pridna in vestna« na oglasni odd. »Jutra«. 3102-2

Vrtnar verziran v vseh panogah vrtnarstva in vajen samostojnega vodstva, z večletnimi spričevali, želi stalno ali tudi samo začasno namestitev. Prevzame tudi vsa v stroko spadajoča dela. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Marljiv vrtnar«. 1738-2

Gospodična iz boljše družine, vešča nemščine, slovenščine in šivanja išče mesta kot vzgojiteljica. Ponudbe na naslov: A. Knez, Breg pri Ptuju. 2587-2

Prodajalka mešane stroke, z večletno prakso, želi premeniti službo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Boljše mesto«. 4333-2

Knjigovodstveni strokovnjak s 25 letno prakso, prevzema revizije in ureditve knjigovodstva vseh sistemov, sestavlja bilance, davčne rekurze, tožbe itd. Zmeren honorar. Ponudbe pod »Bilanca« na oglasni oddelek »Jutra«. 1995-2

Gospodična s petletno prakso v vodstvu veleprodaje tobaka, želi s 1. aprilom 1933 kjerkoli v Jugoslaviji namestenje. Cenj. ponudbe prosi na oglasni oddelek Jutra pod šifro »Vestna in delovna«. 2241-2

Starejši mož čvrst, popolnoma trezen, že delj časa brez dela, vsled česar trpi cela družina veliko pomanjkanje, sprejme vsako delo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Marljiv 844«. 3200-2

Gospodična zmožna lepih ročnih del, šivanja, vajena dela in občevanja s strankami, ki obvlada slov., nemški in srbohrv. jezik, išče primerno službo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 3205-2

Maserka dobro izvežbana, se priporoča. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 4316-2

Mlad fant star 18 let, vajen trgovine in gostilne, išče nameščenje kjerkoli. — Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 4353-2

Blagajničarka s prakso, v kolodvorski restavraciji in avtomatičnem buffetu išče mesta. Nastopi takoj. — Cenj. odgovore pod šifro »Vestna« poslati na ogl. odd. »Jutra«. 4390-2

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Potniki ki so vpeljani in bi prevzeli prodajo predmeta, naj se javijo pod šifro »Industrija« na oglasni oddelek »Jutra«. 3074-5

Potnika za Gorenjsko sprejme dobro upeljana tvrdka manufakture za obisk privatnih strank. — Služba stalna. Ponudbe na podružnico »Jutra« Jesenice pod »Dober zaslužek«. 4252-5

Uspeh daje pogum! Z našim svetovnim šlagerjem zaslužite zanesljivo 100 Din na dan. Solidnim in marljivim gospodom 30 % provizijo. »Pico«, Dunajska cesta 36. 4339-5

Delavnega zastopnika za Novo mesto in okolico išče zavarovalnica. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Visoka provizija«. 4346-5

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Kuh. kredenco trodelno, novo, in predsobno steno z ogledalom po ceni prodam. Cesta v Rožno dolino, Mrak (paviljon). 4281-6

Otroški voziček modern, zelo lep, in otroško košaro poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 4294-6

Prodam: škarje za vinograd, voščene sveče, mast za čevlje. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Škarje« 3096-6

Gašenega apna 20 m³ naprodaj v Spodnji Šiški, Kavškova cesta. 2828-6

Posteljo z nočno omarico, popolnoma novo, mo³ -no izdelano z okraski, proda Antonija Košenina, Gomilsko št. 5. 2972-6

Škornje št. 42, strapac-čevlje, nepremočljive, št. 45, ženske Haferl št. 40, 100 parov Wizard vložke poceni prodam. Pobeška, Cankarjevo 7/I. 4357-6

Mlatilnico za motorni pogon, še skoraj novo, prodam ali zamenjam za močnega konja. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Zamenjam«. 4354-6

Prodam: (Schubladkasten), moške čevlje št. 41, pločevinast lonec, velik, poceni prodam. Juvan, Stara pot 1. 4360-6

Velika pisal. miza iz trdega lesa, 2 šivalna stroja za čevljarje, Singer Flach in (knopflocherca), visoke, močne stelaže in pulte prodam Pobeška, Cankarjevo 7/I. 4358-6

Hrastovo jedilnico lepo in klubgarnituro v usnju prodam. Zarnikova ul. 17. 4483-6

Kuhinjsko opravo 2 beli železni postelji otroški stol prodam. — Naslov pove podružnica »Jutra« Trbovlje. 4412-6

Zaslužek

Kdor išče zaslužka, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor nudi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Zaslužek tudi upokojenec (-ka) kot tihi sodelujoči družabnik se nudi 10—15.000 Din banončnega jamstva zmožnim. Princ Zakot, p. Brezice. 4246-3

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Učni tečaji za odpuščene srednješolce Informacije med 14. in 16. uro na Boršnikovem trgu št. 2. 3315-4

Dve revni dijakinji iščeta v svrho nadaljnjega študij instrukcije. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Siguren uspeh«. 4473-4

Nemko sprejmem kot učiteljico nemščine. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Nemka«. 4413-4

Nemško in rusko govoriti, teorijo in konverzacijo se hitro vsi naučе po moji najboljši metodi. Uspeh zajamčen. Informacije od 12. do 4. in zvečer. Ljutova, Resljeva cesta 13/I. 2789-4

Nemško konverzacijo in pouk nudi izobražena gospa po 10 Din za uro. Poljanska c. 13/II levo. 1013-4

Knjige

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja pa vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (8)

Mayer-jev leksikon najnovejše izdaje, popolnoma nov (nerazmotana pošiljka) zelo ugodno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 4471-8

Romane 90 knjig — slovenske in nemške, vezane v usnje, polusnje ter platno, popolnoma nove prodam. Vprašati pri vratarju na Sv. Petra cesti št. 25. 4478-8

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Manjšo blagajno ognja varno, kupim. Ponudbe z navedbo velikosti in cene sprejema hišnik na Bleiweisovi c. 15. 3158-7

Kože vsakovrstne divjačine po najvišji dnevni ceni kupuje Fischer, Zagreb, Gundulićeva 3 i 4. 2177-7

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Moderno spalnico s peho, popolnoma novo, zelo ugodno proda Albin Molan, Podnart-Kropa. 2995-12

Novo jedilnico kraseno, iz orehove korenine, prodam tudi prod hranilni knjižici. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 3198-12

Pleskano spalnico 9. komadov za 1700 dinarjev prodam. Naslov pove ogl. odd. »Jutra«. 4423-12

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Gostilno v najem iščem na prometnem kraju Najemnino, kavcijo ali potrebno plačam naprej v gotovini. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod značko »Gostilna«. 2973-17

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Mesarijo dobro vpeljano, v Ljubljani oddam v najem. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Mesnica«. 4401-19

Vinotoč dobro idoč, s stanovanjem takoj prodam. Najemnina nizka. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 4440-19

Kuhinjo v Ljubljani oddam v najem snažni osebi. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 4437-19

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Enosob. stanovanje išče s 1. majem mirna stranka brez otrok. Ponudbe pod »Novo pohištvo« na oglasni oddelek »Jutra«. 4249-21a

Stanovanje 2 večjih sob, po možnosti s kopalnico in ostalimi pritiklinami išče zakonski par za prvi maj. Ponudbe pod šifro »Sončno v centru« na oglasni oddelek »Jutra«. 4310-21a

Enosob. stanovanje za april ali maj išče zakonski par brez otrok. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Državni 33«. 3176-21/a

Sobo in kuhinjo najraje na periferiji iščem. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Stan«. 4430-21a

Samska oseba išče z marcem enosobno stanovanje. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod znakom »Poceni 96«. 4431-21/a

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Trisob. stanovanje solnčno, s pritiklinami oddam s 1. marcem na Domobranski cesti. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 3194-21

Trisob. stanovanje s pritiklinami, solnčno, v visokem pritličju oddam mirni stranki z marcem v Hoizapflovi ulici štev. 19. Poizve se istotam v 1. nadstropju. 3171-21

Trisob. stanovanje lepo in solnčno, s kopalnico oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 3170-21

Trisob. stanovanje s kopalnico na plin in vrtom oddam s 1. marcem na Friškovcu štev. 3a. 3167-21

Informacije

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Damski modni atelje T. Dular se priporoča cenjenim damam za blagohotna naročila. V februarju in marcu znaten popust. 4324-31

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (26)

Triton. harmonika prvovrstna poceni naprodaj Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 2373-26

Dve harmoniki trovrstni, nemški, delo Fr. Goloba, proda Ivana Goleb, Cegnarjeva ulica 10. 4406-26

Dijaške sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (22)

Učiteljska družina v centru mesta, sprejme dijaka v vso oskrbo. Klavir, vrt in vestno nadzorstvo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 4371-22

Obrt

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (30)

Posteljne mreže izdeluje in popravlja najceneje po naročilu Alojzij Andlovic, Komenskega ul. št. 34. 2871-30

Graviranje Sitar & Svetek, Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 18. 340-30

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (33)

Ia sladkega sena 3 vagone prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 4363-33

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Telefon 2059

PREMOG suha drva

POGAČNIK

Boboričeva ulica št. 5

Alojz Grebenc nakup in prodaja vreč, Ljubljana, Dunajska c. 36. 69-37

Živali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

Psa ovčarja dobrega čuvaja, 10 mesecev starega proda Franjo Kunovar, Sv. Križ. 3214-27

✝

Umrla je, rešena hudega, dolgega trpljenja, previdena s tolažili sv. vere, naša ljubljena, nepozabna sestra, teta in svakinja, gospodična

Marija Mattanovič

danes ob 1. uri ponoči.

Spremili bomo drago pokojnico dne 7. februarja 1933 ob 4. uri popoldne od doma žalosti, Rimska cesta št. 24, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. februarja 1933.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

Občina Ljubljana Mestni pogrebni zavod

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.